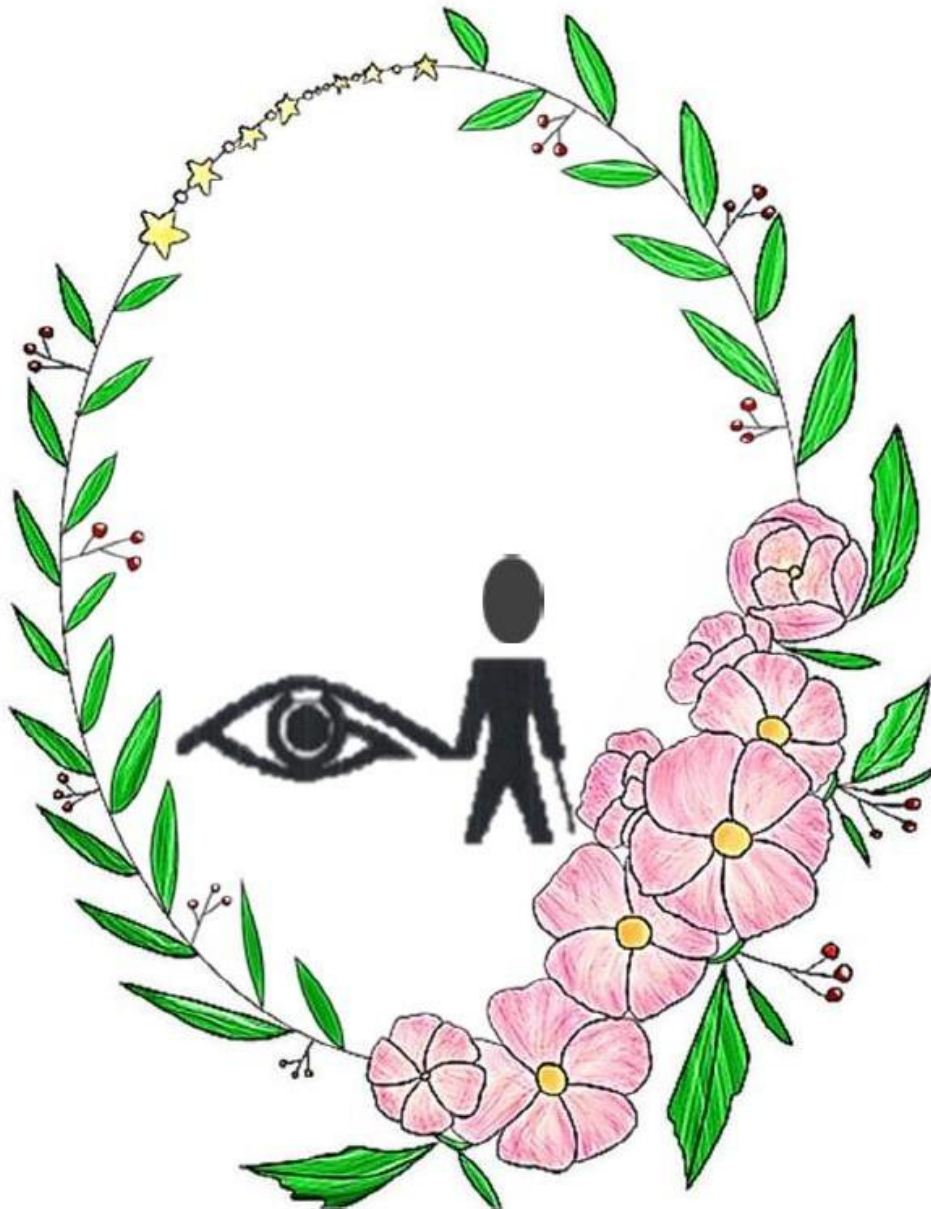

COROLA SPERANȚEI

LICEUL SPECIAL „SFÂNTA MARIA” ARAD

Revistă școlară semestrială a Liceului Special „Sfânta Maria” Arad
Nr. 8 – Decembrie 2025

ISSN 2821-6768 - ISSN-L 2821-6768

COROLA SPERANȚEI

Revistă școlară semestrială a Liceului Special
Nr. 8 / Decembrie 2025

Motto:

„Ne place să știm, ne place să facem,
De-aceia la școală de toate-ncercăm:
Putem fi și harnici, putem fi și darnici,
Cu Sfânta Maria să fim buni învățăm!”

(Refren, Imnul Liceului Special „Sfânta Maria”)

Redactori-șefi:

- Baba Carină-Anca
- Petcuț Diana-Maria

Redactori colaboratori:

- Tanchiș Adrian-Vasile
- Porușnicu Maria
- Diheț Mariana-Daniela

DTP, design, web development:

- Nistora Ovidiu
- Vancu Victor-Ioan
- Iovu Mihaela-Elena
- Cserei Păunescu Mădălina

Adresa:

Ghica-Vodă, 4-10, Arad <http://www.ldva.ro>
e-mail: revista@ldva.ro Tel/fax: 0257.280.9

ISSN 2821 -6768 ISSN-L 2821 –6768

„Câtă vreme creăm povești... e bine!”

Bogdan Bob Rădulescu

INEDIT

Actorul Bogdan Bob Rădulescu – în vizită la Liceul Special „Sfânta Maria” Arad

„Doar educația ne mai poate salva țara asta!”

Liceul Special „Sfânta Maria” din Arad a avut parte de o vizită cu totul surpriză din partea actorului și creatorului Bogdan Bob Rădulescu, moment posibil datorită echipei E-on și programului „Dăruiește Lumină”. Actorul a sosit neanunțat în mijlocul copiilor, spre bucuria lor sinceră, și a petrecut timp alături de elevi și profesori, discutând deschis despre curaj, bunătate, perseverență și importanța educației. Vizita neplanificată a adus entuziasm și emoție în școală, demonstrând încă o dată cât de mult poate însemna o întâlnire autentică pentru copiii cu nevoi educaționale speciale. Prezența lui Bogdan Bob Rădulescu a creat o atmosferă caldă și inspirațională, iar mesajele sale au rămas puternic în sufletele lor.

Cine este Bogdan Bob Rădulescu?

- Bogdan Bob Rădulescu este un actor din Cluj-Napoca, cunoscut mai ales sub pseudonimul „Bob”.
- Studii: după ce a început viața adultă în finanțe și bănci, s-a reîntors la pasiunea lui — a urmat Facultatea de Teatru și Televiziune la Universitatea Babeș-Bolyai (Cluj-Napoca).
- Este mentor la Școala SPOR, unde predă creativitate și storytelling, promovând ideea de imaginație, umor și libertatea de expresie.

Activitatea artistică și publică

- A devenit cunoscut odată cu proiectul Epic Show — o emisiune (mai târziu cu prezență online) de comedie / umor, pe care l-a realizat alături de alți colegi.
- În mediul online are câteva avataruri / personaje (printre care „Haurențiu” și „Jancsi”) — folosite în sketch-uri / povești, unde creează umor și satiră.
- În plus față de comedie, are și implicări civice: participă la proiecte de conștientizare socială — de exemplu intervenții în mediul școlar, discuții cu tinerii despre viață, responsabilitate, libertate de alegere etc.

🗨️ Ce mesaje transmite? Principii și teme recurente

Din diversele interviuri și întâlniri cu tineri, câteva idei-cheie revin frecvent:

- ✚ Educația ca „salvare a unei națiuni”: Bob consideră că o societate avansată are nevoie de educație — și nu doar în școală. Mai degrabă educația începe acasă, cu familie, valori, empatie, responsabilitate.
- ✚ Importanța curajului de a alege: În discuțiile cu adolescenții, îi îndeamnă să-și asume cine sunt, ce-și doresc, să nu urmeze masele orbește, ci să aibă curajul de a-și trăi visurile, de a încerca, chiar dacă riscul există.
- ✚ Activarea creativității și a imaginației: Prin workshop-urile și mesajele sale, Bob promovează ideea că fiecare om are o latură creativă — important e să o cultivi, să o exprimi. Asta face parte din educație, dar și din dezvoltare personală și social (**„Câtă vreme mai creăm povești, e bine!”**, referitor la Clubul de lectură al Liceului Special „Sfânta Maria” Arad)
- ✚ Responsabilitatea socială — atât individuală cât și colectivă: În discursuri, Bob nu evită subiecte sensibile — de la discriminări, responsabilitate etnică/regională, integrare, până la droguri sau valori morale. În 2025 a participat la un eveniment numit High or Alive, adresat tinerilor și părinților, care abordează pericolul drogurilor și importanța conștientizării acestui risc.

Mesajele lui Bob pentru tineri:

**Ne construim viața încă din timpul școlii!
Ceea ce semănăm azi, vom culege mâine!
Deciziile noastre contează!**

„Eu nu am venit aici să vă dau sfaturi sau lecții, deoarece nu sunt în măsură. Însă la vârsta de 45 de ani vă las cu o certitudine absolută. Ați mâncat de Crăciun vreodată piure cu carne și salată de varză. Cartofii pe care i-ați mâncat de Crăciun cu familia, când au fost culeși din pământ? Toamna. Când au fost săpați și îngrijiți? Vara. Când au fost plantați și semnați în pământ? Primăvara. Am 45 de ani. Tot ce fac și am acum, culeg ceea ce am semănat în cap și în inimă, din ziua în care am intrat la liceu. Mama și tata nu or să fie mereu cu voi. Prietenii, colegii și profesorii vin și pleacă!” Bob Bogdan Rădulescu www.stiridecluj.ro

„Pașii pe care îi faceți începând de astăzi, sunt semințele pe care le plantați în voi și în cei din jur. La 40 de ani o să vă uitați înapoi la viața voastră și veți fi exact unde vreți să fiți. Nimeni și nimic nu poate să vă ajute să reușiți sau să eșuați în viață decât alegerile voastre.” Bob Bogdan Rădulescu www.stiridecluj.ro

Despre echilibru, familie, educație și pasiuni! (www.efainlacluj.ro)

<https://youtu.be/DnMQHi42jPI>

**„Nu zidurile fac o școală,
ci spiritul ce domnește într-însa!”
Regele Ferdinand I**

EXTRASCOLARE

*Prof. Adrian-Vasile Tanchiș
Inspector școlar pentru învățământul special*

Există momente în cabinetul de consiliere sau în sala de clasă în care tăcerea spune multe, dar muzica spune și mai mult. Pentru copiii cu nevoi speciale, muzica clasică nu este doar o experiență auditivă, ci o punte către emoții, atenție și conexiune. În timp ce unii copii se retrag în propriul univers, muzica îi poate invita, discret și blând, înapoi către lume.

De multe ori, prima reacție pe care o observăm este schimbarea posturii: umerii se relaxează, răsuflarea devine mai liniștită, iar privirea se așază pe ceva – fie un obiect, fie pe noi. Muzica clasică, cu structura ei calmă și armonioasă, funcționează ca un regulator emoțional natural. Copiii cu autism, ADHD sau anxietate se pot ancora în ritmul muzicii, iar acest lucru le oferă siguranță. Nu sunt cuvinte, nu sunt cerințe, ci doar frecvențe care îi mângâie și îi invită să stea, să simtă și să respire.

Apoi apare un alt tip de reacție – curiozitatea. „De unde vine sunetul acesta?” „De ce se repetă?” „Ce se schimbă acum?” Muzica clasică, cu repetițiile și variațiile ei subtile, devine un joc cognitiv în sine. Pentru copiii cu dificultăți de atenție, această structură muzicală oferă un filtru: îi ține conectați, le creează rutine sonore, le oferă un fir roșu între început și final.

Dacă privim o activitate de grup, muzica devine liantul invizibil dintre copii. Un ritm ușor de urmărit îi face să ridice mâinile simultan, să se miște în același timp, să râdă împreună. Copiii care vorbesc greu sau deloc încep să comunice prin gesturi: o bătaie ușoară din palme, o balansare a corpului, un zâmbet. Muzica clasică creează spații de întâlnire acolo unde uneori cuvintele nu reușesc.

Firește, nu există o reacție universală. Unii copii preferă fragmente scurte, alții devin agitați dacă muzica este prea puternică. Însă tocmai aici stă frumusețea intervenției prin muzică: flexibilitatea. Putem regla volumul, durata, tempo-ul, putem alege piese pe profil senzorial. Și când găsim potrivirea – acel „moment în care copilul se așază în muzică” – intervenția devine magică.

La final, ceea ce rămâne este o certitudine: **muzica clasică poate deschide uși. Unele duc spre liniște, altele spre atenție, altele spre comunicare.** În educația incluzivă, nu avem nevoie doar de instrumente sofisticate. Uneori, un preludiu de Bach sau un adagio de Mozart poate face mai mult decât o sută de explicații. Poate aduce copilul mai aproape de sine și de ceilalți.

ȘTIAȚI CĂ...

- *Cercetările arată că muzica clasică reduce frecvența cardiacă și ritmul respirator la mulți copii cu anxietate.*
- *În România, meloterapia este folosită în centrele de zi și cabinetele de educație specială de peste 20 de ani.*
- *Copiii cu autism recunosc uneori mai ușor emoțiile transmise muzical decât pe cele exprimate prin cuvinte.*
- *Piese clasice cu structură repetitivă sunt cele mai eficiente pentru reglare emoțională.*

Recomandări practice pentru profesori și consilieri:

- Folosiți aceeași piesă la începutul fiecărei ore pentru a crea rutină și siguranță.
- Introduceți muzica treptat, în fragmente de 1–2 minute, mai ales pentru copiii cu hipersensibilitate auditivă.
- Alegeți piese lente pentru reglare emoțională și piese cu ritm moderat pentru activități motorii.
- Combinați muzica cu mișcări simple: balans, ridicări de brațe, pași mici.
- Observați reacțiile copilului: dacă devine agitat, schimbați piesa sau reduceți volumul.
- Folosiți muzica clasică în tranziții (început–final de activitate) pentru a reduce stresul.

Referințe bibliografice

Applewhite, B. et al. (2022). *A systematic review of scientific studies on the effects of music in children with autism spectrum disorder*. *Frontiers in Psychology*, 13.

Huang, C. et al. (2024). *Music therapy in adolescents with intellectual disabilities*. *Behaviour Research and Therapy*, 174.

Mina, F. (2021). *Role of music therapy in learning disabilities*. *Egyptian Journal of Otolaryngology*, 37(1).

Năstasă, L. E. (2008). *Muzica în educația specială*. Brașov: Universitatea „Transilvania”.

Hulin, H. & Pata, M. (2016). *Terapia prin muzică în România: Teorie și practică*. Music as Therapy International.

Nistor, A. (2025). *Meloterapia în lucrul cu copiii cu CES*. *EDICT – Revista Educației*.

<https://www.youtube.com/watch?v=Jye1bel-hcc>

Prof. Dr. Laura Orban
Director adjunct Liceul Național de Informatică Arad

Proiectele Erasmus + sunt o oportunitate pentru tineri, dar și pentru cadrele didactice, de a vedea abordări ale unor teme de interes general în alte țări, de a evoua în modul de aplicare a celor mai recente metode didactice menite să atingă obiectivele propuse prin proiect. Liceul Național de Informatică Arad a participat la un astfel de proiect, intitulat „**Sowing Change (SCH): Roots for Inclusion and Self-Awareness through a Sustainable European Atmosphere**”, alături de reprezentanți ai Spaniei, Turciei, Serbiei, Croației și Letoniei, implicându-se în activități care s-au desfășurat pe parcursului anului școlar anterior, continuând demersul și pe parcursul acestuia.

În perioada 17-22 noiembrie 2025, un grup de elevi ai liceului: Șeran Ioana (VII A), Matei Alissia (VIII A), Tripa Tudor și Suci Amalia Serena (VII E) au participat la proiectul Erasmus + Sowing change (SCH) cu tema „Nature, a source of inspiration in Romanian art” desfășurat în Novi Sad (Serbia), alături de doamna prof. Bundik Lavinia, coordonatoarea acestui proiect și prof. dr. Laura Orban, director adjunct al Liceului Național de Informatică Arad. A fost o experiență complexă și memorabilă, care i-a ajutat pe elevii din Turcia, Spania, Letonia, Croația și Serbia să descopere atât noi perspective artistice, cât și o legătură mai profundă cu mediul înconjurător. Activitățile realizate pe parcursul mobilității au demonstrat conexiunea dintre natură și creația artistică, indiferent de cultura sau stilul artistic al fiecărei țări participante.

S-au desfășurat activități alături de elevi și profesori din alte țări, s-au realizat schimburi de idei, am putut observa tehnici diferite de reprezentare a naturii în pictură, fotografie, sculptură, folclor și totul a subliniat diversitatea culturală. De asemenea, vizitele în aer liber, muzeele și atelierelor practice ne-au arătat cum natura poate deveni o sursă inepuizabilă de culoare, formă și emoție artistică. Pe lângă latura artistică, proiectul a consolidat și convingerea că protecția mediului este un subiect care merită să fie prezent și promovat în școală, în comunitate și în creația artistică. Am înțeles mai bine faptul că arta poate transmite un mesaj puternic, poate sensibiliza și poate inspira schimbări reale. Proiectul a reprezentat o oportunitate de învățare și dezvoltare artistică, dar și o experiență umană valoroasă, marcată de colaborare, creativitate și deschidere către lume.

I. Definiție și Concept

Ce înseamnă CES?

Cerințele Educaționale Speciale (CES) reprezintă necesități de învățare suplimentare sau diferite pe care le au unii elevi, rezultate din dizabilități, dificultăți de învățare, probleme emoționale sau de comportament, sau deficiențe de natură senzorială (auz, vâz).

Copiii cu CES necesită **servicii de sprijin personalizate** și **adaptări curriculare** pentru a putea accesa și finaliza procesul educațional alături de colegii lor. Termenul de CES subliniază necesitatea de **adaptare a școlii** la copil, nu invers.

II. Categoriile Principale de CES

Categoriile de elevi care se încadrează în CES sunt diverse și complexe, necesitând strategii de intervenție specifice:

1. **Dizabilități Intelectuale (Deficiență Mintală):** Elevii prezintă limitări semnificative atât în funcționarea intelectuală (raționament, planificare, rezolvare de probleme), cât și în comportamentul adaptativ (abilități conceptuale, sociale și practice).
2. **Dificultăți Specifice de Învățare (D.S.Î.):** Acestea includ tulburări neurologice care afectează achiziția și utilizarea ascultatului, vorbitului, cititului, scrisului sau a abilităților matematice.
 - **Dislexie:** Dificultăți în citire și decodare.
 - **Disgrafie:** Dificultăți în scris (coordonare motorie fină, ortografie).
 - **Discalculie:** Dificultăți în înțelegerea și operarea cu numere (matematică).
3. **Tulburări din Spectrul Autist (TSA):** Elevii prezintă dificultăți persistente în interacțiunea socială și comunicare, precum și tipare restrictive și repetitive de comportament. *
4. **Deficiențe Senzoriale:**
 - **Deficiențe de vedere:** Nevoie de materiale în Braille, font mare sau tehnologii asistive.

- **Deficiențe de auz:** Nevoie de limbaj mimico-gestual, aparate auditive sau transcriere.
- 5. **Tulburări Emoționale și de Comportament (ADHD/TDA):** Includ tulburări hiperkinetice, deficit de atenție (TDA/ADHD), care necesită strategii de management al comportamentului și structurarea sarcinilor.

III. Cadrul Legislativ și Incluziunea

Educația copiilor cu CES se bazează pe principiul **Incluziunii Școlare**.

Incluziunea Școlară

Incluziunea este procesul prin care sistemul de învățământ se adaptează pentru a răspunde nevoilor diverse ale tuturor elevilor, asigurând că fiecare copil este tratat echitabil și are șanse egale de a participa și de a învăța.

Planul Educațional Individualizat (PEI)

Instrumentul central în educația incluzivă este **Planul Educațional Individualizat (PEI)**.

- **Definire:** Un document formal, dezvoltat de o echipă multidisciplinară (profesor, psiholog, terapeut, părinți), care stabilește obiectivele pe termen scurt și lung, serviciile de sprijin și adaptările curriculare necesare pentru un elev cu CES.
- **Rol:** PEI ghidează intervenția didactică, asigurând că obiectivele sunt **realiste, funcționale și măsurabile** (de exemplu, dezvoltarea abilităților sociale sau a celor de autoservire).

IV. Strategii de Intervenție Didactică Adaptată

Pentru ca elevii cu CES să își însușească informațiile, metodele de predare necesită o adaptare profundă:

1. Diferențierea Curriculară:

- **Adaptarea conținutului:** Simplificarea informațiilor, concentrarea pe conceptele esențiale.
- **Adaptarea procesului:** Folosirea de materiale concrete (manipulative), ritm lent de predare, instrucțiuni scurte și secvențiale.
- **Adaptarea produsului:** Permitearea elevului să demonstreze cunoștințele prin mijloace variate (oral, desen, acțiune, nu doar scris).

2. Instruirea Multisenzorială (VAKOG):

Implicarea a cât mai multe simțuri (Vizual, Auditiv, Kinestezic, Olfactiv, Gustativ).

- *Exemplu:* Folosirea cuburilor (tactil) și a unei linii numerice (vizual) pentru a înțelege adunarea.

3. Tehnici de Structurare:

- **Rutine vizuale:** Folosirea unui program zilnic afișat cu imagini (pictograme) pentru a reduce anxietatea și a crește predictibilitatea.
- **Ancore vizuale:** Postere sau carduri care afișează regulile matematice sau pașii unei sarcini.

4. Sprijin Emoțional și Comportamental:

- Utilizarea sistemelor de **recompensare pozitivă** și a **întăririlor imediate** pentru a modela comportamentul adecvat și a menține motivația.

V. Concluzie

Integrarea și educarea copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale reprezintă o responsabilitate comunitară. Succesul lor depinde de capacitatea sistemului educațional de a oferi **suport adecvat, personalizat și bazat pe dovezi**. Prin aplicarea principiilor incluziunii și a metodologiei adaptate, școala poate deveni un mediu în care toți copiii, indiferent de nevoile lor, pot atinge potențialul maxim și pot deveni membri activi ai societății.

Jocul are un **rol esențial** în dezvoltarea copiilor cu **Cerințe Educaționale Speciale (CES)**, fiind un limbaj universal prin care aceștia comunică, se exprimă și se dezvoltă. În contextul activităților matematice, **jocul didactic matematic** este o metodă extrem de valoroasă pentru a facilita înțelegerea și asimilarea cunoștințelor și deprinderilor de calcul.

Obiective și Beneficii

Jocul didactic matematic la copiii cu CES urmărește obiective precum:

- **Dezvoltarea gândirii logice** și a creativității.
- **Îmbunătățirea abilităților cognitive, sociale și emoționale.**
- **Asimilarea mai ușoară a conceptelor matematice** (numere, operații, forme, măsuri).
- **Formarea deprinderilor de calcul.**
- **Creșterea motivației** și a interesului pentru învățare.
- **Incluziunea socială** prin interacțiunea cu ceilalți copii.

Strategii și Tipuri de Jocuri

Pentru a fi eficient, jocul matematic trebuie **adaptat** la nevoile și nivelul individual al fiecărui copil cu CES:

1. Utilizarea de Materiale Didactice Tangibile:

- Folosirea de **obiecte concrete** și ușor de manipulat (cuburi, jetoane, socotitori, alfabetar magnetic).
- Se evită, pe cât posibil, jocurile care necesită o gândire abstractă complexă, la început.

2. Limbaj Simplu și Explicații Clare:

- Instrucțiunile trebuie să fie **clare, concise și repetate** de câte ori este necesar.
- Este necesară multă **răbdare** în procesul de învățare, care poate fi mai lent.

3. Exemple de Jocuri Didactice Matematice:

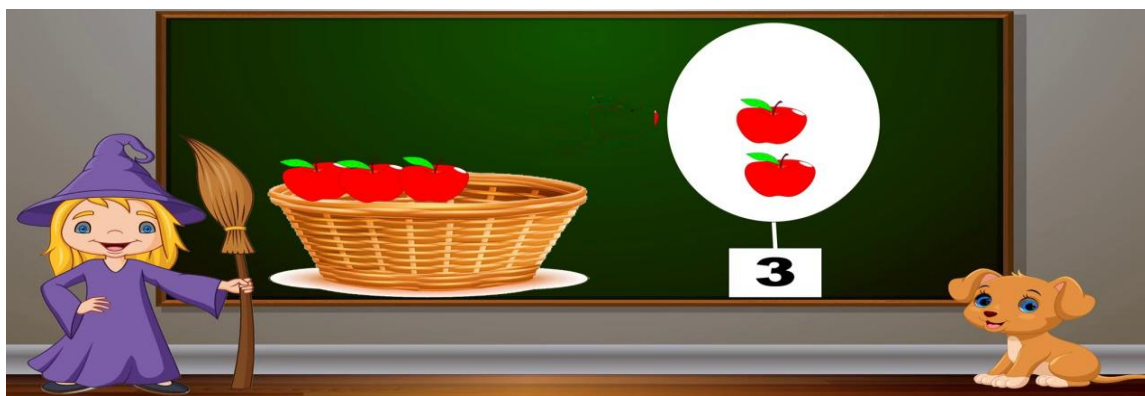
- **Rebusuri matematice** și **ghicitori matematice** (adaptate nivelului).
- **Jocuri de tip "Unește cifrele"** (pentru recunoașterea numerelor).
- **Jocuri pentru recunoașterea semnelor de relație** (+, -, =, <, >).
- „**Calculăm și colorăm!**” sau „**Trăistuța fermecată**” (jocuri de evaluare).
- **Labirinturi și povești matematice.**
- Jocuri de memorie cu **jetoane-pereche** care necesită asocierea imaginii/cifrei.

4. Metode Activ-Participative:

- Metode precum **jocul de rol, jocul didactic, învățarea prin cooperare (în perechi sau echipe)**, adaptate cerințelor specifice.

Jocul aduce varietate, o stare de bună dispoziție și dinamizează acțiunea didactică, asigurând **participarea activă** a elevilor cu CES.

Puteți viziona un exemplu de activitate matematică de evaluare sub formă de joc didactic.

"Teachers, exhausted superheroes? It is time to work on us"
by Gregg Sotiropoulos

Prof. Alina Grapini
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad

I participated in November this year, to Gregg Sotiropoulos workshop "Teachers, exhausted superheroes? It is time to work on us", for the simple fact that I was attracted by the title and with the hope that I would leave with some solutions to improve my well-being as a teacher. And so it was. Gregg Sotiro, Greek by origins, began his career in education as an elementary teacher in a school in New York. Gregg continues to motivate, inspire and train teachers worldwide. His approach to education is led by his desire to "do good".

Teachers are frequently overburdened by responsibilities, but they are not an endless superheroes; they are persons. Making their personal health a priority is crucial for both a successful career and a happy life. The concept of the "superhero teacher" is unsustainable and can result in serious stress, anxiety, despair, and burnout.

According to the teacher Gregg Sotiropoulos, here are some doable tactics for keeping "us" front and center, while protecting our physical and mental well-being:

Set clear boundaries.

The blurring barrier between professional and personal life contributes significantly to burnout.

- Set work hours: Set times for job duties (planning, grading, and emailing) and keep to them consistently. Avoid work-related conversations during your personal time, weekends, and holidays.
- Maintain a mental detachment from home life by keeping school-related duties and materials at school.
- Learn to say no: It's acceptable to decline additional tasks if your plate is already full. Prioritize the tasks that have the greatest impact on student results and your own well-being.
- Use technology properly to simplify administrative activities like grading and attendance, saving significant time.

Prioritize Self-Care and Physical Health.

You can't pour from an empty cup. Set aside time for things that will help you refresh.

- Ensure adequate sleep, a healthy diet, and regular exercise. Basic physical self-care is the foundation of mental resiliency. Even small walks or stretches during breaks can help to reduce tension.
- Take mental health days to recuperate and recover from overwhelming situations. Your mental health is equally vital as your physical health.
- Practice mindfulness. Incorporate relaxation techniques such as deep breathing, meditation, prayer or yoga into your daily routine to calm your mind and lessen worry.

Create a strong support system.

Isolation can exacerbate feelings of burnout; interacting with people provides necessary support and a sense of belonging.

- Share struggles and solutions with trusted colleagues. They understand your problems better than anybody else and can provide empathy and sensible counsel.
- Rely on friends and family. Maintain a solid personal support network outside of work. Do not allow your career dominate your relationships.
- Seek expert help. If stress and weariness become persistent, consult a therapist or counsellor. Seeking aid is an indication of strength, not weakness. Confidential helplines may also be accessible to educators.

Reconnect with Your "Why" and Celebrate Wins.

Remember why you became an educator to reignite your passion and motivation.

- Focus on what you can manage: recognize that you cannot control everything, such as student behavior or administrative procedures. Concentrate your efforts on what you can affect.
- Celebrate small victories. Recognize victories, no matter how minor, to improve motivation and sense of accomplishment.

By focusing on "us" and applying these tactics, teachers may meet the demands of their work without jeopardizing their overall health.

*Cine își amintește propriul proces de educație
își amintește profesorii,
nu metode sau tehnici de predare.
Profesorul este inima sistemului de educație.*

Sidney Hook

*Prof. Radu-Mihai Popoviciu
Liceul Teoretic „Mihai Veliciu” Chișineu-Criș*

Educația incluzivă (integrată) s-a dezvoltat semnificativ în ultimele decenii, devenind nu doar un principiu teoretic, ci și o practică reală prezentă la nivelul politicilor educaționale, al activităților școlare, familiale și sociale. Ideea de integrare educațională are rădăcini vechi în pedagogie și s-a afirmat în opoziție cu modelul segregării din educație, susținut de-a lungul timpului, în mod explicit sau implicit, de diferite curente pedagogice. În contextul actual, acest concept capătă o nouă valoare și relevanță în raport cu domeniul educației speciale.

Acest tip modern de educație, caracterizat prin flexibilitate și adaptare la nevoile persoanelor cu cerințe educative speciale (C.E.S.), implică o desprindere de rigorile educației tradiționale. Noțiunea de strategie, în cadrul educației integrate, se îndepărtează de sensul atribuit acesteia în pedagogia european-continentală și se apropie mai mult de perspectiva anglo-saxonă, care nu accentuează combinarea ingenioasă a metodelor și mijloacelor clasice, ci se concentrează pe „aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora”¹.

Educația incluzivă reprezintă un proces continuu de perfecționare a instituției școlare, având ca obiectiv valorificarea optimă a resurselor existente, în special a celor umane, pentru a sprijini participarea tuturor elevilor dintr-o comunitate la procesul educațional.

Incluziunea poate fi privită ca o mișcare ce urmărește extinderea rolului și misiunii școlii obișnuite, astfel încât aceasta să poată răspunde unei diversități tot mai mari de nevoi educative. În acest context, educația incluzivă presupune adaptarea sistemului de învățământ la cerințele copiilor, nu invers. Toți elevii trebuie să aibă posibilitatea de a învăța împreună, ori de câte ori acest lucru este posibil, indiferent de diferențele sau dificultățile pe care le întâmpină. Cu alte cuvinte, structura și organizarea învățământului trebuie modelate în funcție de nevoile fiecărui copil².

Integrarea și incluziunea pot deveni obiective formale, lipsite de substanță, atunci când nu sunt asigurate condițiile necesare pentru garantarea reală a egalității de șanse pentru copiii cu diverse tipuri de dificultăți. În astfel de cazuri, „integrarea” rămâne la nivel strict fizic: de exemplu, elevii ai unor școli speciale au fost doar transferați în clase separate din școli de masă, însoțiți permanent de cadre didactice din instituția specială, fără a avea posibilitatea de a interacționa cu elevii fără dizabilități.

Prin urmare, este nevoie de o implicare tot mai activă a comunităților, atât în identificarea timpurie a dizabilităților, cât și în procesul de recuperare și reabilitare, proces care trebuie să includă măsuri coerente, complexe și bine coordonate, între care un rol central revine celor din domeniul educației³.

Educația religioasă reprezintă un domeniu esențial al formării personalității umane, deoarece abordează dimensiunea spirituală, morală și culturală a individului. În contextul contemporan, caracterizat prin diversitate, mobilitate și interacțiune între culturi și credințe variate, educația religioasă este chemată să se adapteze unei realități pluraliste. În acest cadru, conceptul de educație religioasă incluzivă devine nu doar o opțiune pedagogică, ci o necesitate socială și morală. O astfel de educație urmărește să ofere cunoștințe despre identitatea religioasă proprie, dar și să construiască un climat de respect, dialog și cooperare între elevi, indiferent de convingerile lor.

Trăim într-o lume în care diversitatea religioasă este tot mai vizibilă, iar elevii provin din contexte diferite: unii aparțin majorității religioase, alții unor minorități sau unor familii fără afiliere confesională. În acest context, o educație religioasă tradițională, centrată strict pe afirmarea unei singure perspective, riscă să nu răspundă tuturor nevoilor educaționale. Elevii au nevoie de un cadru sigur, în care identitatea lor să fie respectată și în care să poată învăța fără a se simți marginalizați sau presați să adopte valori care nu le aparțin.

¹ Ungureanu, D., *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000, p. 27.

² Verza, E., Păun, E., *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF, București, 1998, p. 69.

³ Lazăr, G., *Rolul asistentului social în integrarea socio-educatională a copilului*, în „Revista de Asistență Socială”, nr. 1-2, 2005, pp. 155-156.

Educația religioasă incluzivă vine în întâmpinarea acestor nevoi prin abordarea pluralistă a credințelor, recunoașterea diversității și orientarea către valori universale precum pacea, iertarea, compasiunea sau solidaritatea. Aceasta nu înseamnă renunțarea la specificul unei confesiuni, ci prezentarea lui într-un mod deschis, echilibrat și prietenos față de alteritate.

În acest context, ora de Religie ocupă un loc aparte, fiind un spațiu de formare spirituală, morală și culturală. Într-o Europă pluralistă, educația religioasă trebuie să devină un instrument de dialog, înțelegere și respect reciproc, evitând orice formă de discriminare sau exclusivism confesional.

Profesorul de Religie are un rol esențial în cultivarea unui climat incluziv. El trebuie să fie nu doar un bun cunoscător al doctrinei proprii, ci și un educator sensibil la diversitate și la nevoile individuale ale elevilor. Mai mult, profesorul trebuie să fie un model de dialog, dovedind tact, empatie și deschidere. Într-o lume a tensiunilor religioase, exemplul personal al educatorului poate fi decisiv în formarea unor generații capabile să conviețuiască pașnic.

Câteva exemple de strategii incluzive, aplicabile la ora de Religie, sunt: adaptarea curriculumului la diversitatea elevilor, astfel încât curriculumul la disciplina *Religie* trebuie să reflecte valorile europene de toleranță, respect și deschidere față de alteritate. Adaptarea se poate realiza prin: integrarea unor teme interconfesionale și interculturale; selectarea textelor biblice și patristice care promovează iubirea aproapelui și pacea; utilizarea metodelor interactive (dezbateri, jocuri de rol, proiecte colaborative).

Un alt exemplu de strategie este pedagogia incluzivă. Profesorul de Religie devine mediator cultural și spiritual. Strategiile incluzive pot include: învățarea prin cooperare, pentru a stimula empatia și sprijinul reciproc; educația prin experiență, legată de activități comunitare sau voluntariat; adaptarea resurselor didactice la nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale (texte simplificate, materiale vizuale, aplicații digitale).

O educație religioasă incluzivă trebuie să combine fidelitatea față de tradiția spirituală națională cu deschiderea față de diversitate. Politicile și strategiile educaționale moderne impun un model de profesor de Religie care încurajează dialogul, respectă libertatea de conștiință, promovează valori universale ale păcii și solidarității și contribuie la formarea unui cetățean responsabil și empatic.

Prin urmare, ora de Religie poate deveni un laborator de incluziune și reconciliere, nu doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor confesionale.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, *Educația religioasă, Editura Didactică și Pedagogică*, București, 1996.

Lazăr, G., *Rolul asistentului social în integrarea socio-educatională a copilului*, în „Revista de Asistență Socială”, nr. 1-2, 2005.

Șebu, Sebastian, *Metodica predării religiei*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2000.

Ungureanu, D., *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Verza, E., Păun, E., *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF, București, 1998.

Prof. Simona Roman
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad
Colegiul de Arte „Sabin Drăgoi” Arad

Denumirea opționalului: „Obiceiuri și tradiții românești”

Clasa: a VIII-a

An școlar: 2025-2026

Nr. de ore/săpt: 1 oră

Structura programei

- ✚ Notă de prezentare a legislației specifice, care a stat la baza elaborării programei; subliniază importanța disciplinei, principiile și valorile fundamentale, precum și particularitățile acesteia.
- ✚ Competențe generale, acestea fiind corelate cu domeniile de competențe-cheie: competența de comunicare în limba română, competențe digitale, a învăța să înveți, sensibilizare și exprimare culturală.
- ✚ Valori și atitudini promovate de acest curs opțional.
- ✚ Competențe specifice și conținuturi asociate acestora, care propun elemente specifice derivate din caracteristicile educaționale ale disciplinei.
- ✚ Sugestii metodologice, care cuprind recomandări pentru proiectarea demersului didactic, având rolul de a orienta profesorii în implementarea acestei programe pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare în concordanță cu specificul acestui curs.

Notă de prezentare

Obiceiurile și tradițiile reprezintă tezaurul cel mai de preț al unui popor, patrimoniul recunoscut la nivel național și internațional. În acest sens, România se deosebește de celelalte state europene prin cele șapte elemente ale identității naționale aflate pe lista patrimoniului imaterial UNESCO - [ritualul călușului](#), [doina](#), [ceramica de Horezu](#), [colindatul de ceată bărbătească](#), [Feciorescul de Ticuș](#), [meșteșugul covoarelor tradiționale de perete](#) și [practicile culturale asociate zilei de 1 Martie](#).

Cursul opțional „Obiceiuri și tradiții românești” propune elevilor de clasa a VIII-a însușirea unor reprezentări culturale care să contribuie la formarea conștiinței și identității naționale, prin studierea unor texte literare și nonliterare de factură folclorică care prezintă cele mai bine păstrate tradiții și obiceiuri românești, urmărindu-se, astfel, stimularea interesului pentru valorile patrimoniului românesc și formarea sentimentului de apartenență la spațiul cultural românesc

De asemenea, acest curs opțional are în vedere și cultivarea receptivității elevilor față de valorile spirituale ale tradițiilor și obiceiurilor locale, prin cunoașterea tradițiilor legate de naștere, nuntă, moarte și obiceiurile specifice sărbătorilor de Crăciun și de Paști din zona Aradului, urmărindu-se cultivarea sensibilității pentru portul popular, pentru creațiile folclorice locale.

Competențe generale

1. Însușirea unor reprezentări culturale care să contribuie la formarea conștiinței și identității naționale.
2. Cultivarea receptivității față de valorile spirituale ale tradițiilor și obiceiurilor locale.

Valori și atitudini

Stimularea interesului pentru valorile patrimoniului românesc.

Formarea sentimentului de apartenență la spațiul cultural românesc.

Cultivarea sensibilității pentru portul popular, pentru creațiile folclorice locale.

Competențe specifice, activități de învățare și conținuturi asociate

1. Însușirea unor reprezentări culturale care să contribuie la formarea conștiinței și identității naționale.

Competențe specifice	Activități de învățare	Conținuturi asociate
1.1. Raportarea la texte diferite care abordează problematica conștiinței și identității naționale	-discuții referitoare la elementele specifice culturii naționale -exerciții de identificare a valorilor specifice exprimate de textele folclorice românești	Texte literare și nonliterare care prezintă cele mai relevante tradiții și obiceiuri românești
1.2. Exprimarea opiniei față de tematica abordată de textele studiate	-exerciții de prezentare în cadrul blogului clasei a celor mai importante tradiții și obiceiuri naționale	Strategii de comprehensiune a textelor folclorice românești Strategii de interpretare a textelor folclorice românești
1.3. Înțelegerea importanței creațiilor populare, a tradițiilor și obiceiurilor românești în probarea unității naționale și a continuității elementului autohton în spațiul românesc	-realizarea unor postere privind importanța păstrării tradițiilor și obiceiurilor naționale	Mesajul textelor Identificare a unor tradiții, obiceiuri și credințe străvechi practicate și astăzi în spațiul rural

2. Cultivarea receptivității față de valorile spirituale ale tradițiilor și obiceiurilor locale.

Competențe specifice	Activități de învățare	Conținuturi asociate
2.1. Raportarea la texte, cântece, obiceiuri locale care abordează problematica valorilor spirituale ale tradițiilor și obiceiurilor locale	-discuții pe tema păstrării tradițiilor locale -exerciții pe tema identificării tradițiilor și obiceiurilor locale	Texte literare și nonliterare, cântece populare care prezintă tradiții și obiceiuri locale Dansuri populare locale
2.2. Exprimarea opiniei față de tematica abordată în textele, cântecele, obiceiurile locale studiate	-redactarea unui blog al clasei legat de tradițiile și obiceiurile locale, folosind surse diferite de documentare	Strategii de organizare a activităților de cercetare a folclorului din zonă în funcție de sărbătorile cele mai importante din viața locuitorilor
2.3. Asocierea mesajelor textelor, cântecelor, obiceiurilor locale studiate cu nevoile dezvoltării personale	-participarea la evenimente culturale locale pe tema tradițiilor și obiceiurilor din Olari	Lectura reflexivă Valori spirituale promovate de tradițiile și obiceiurile locale

Sugestii metodologice

Se vor respecta particularitățile de vârstă ale elevilor.

Se vor utiliza materiale de învățare diverse precum fișe de lucru, prezentări power-point, materiale audio-video, instrumente digitale.

Activități de învățare: lecturi interpretative, jocuri de rol, fișe de lectură, exerciții de producere și receptare de mesaje, realizarea blogului clasei cu tematică specifică tradițiilor și obiceiurilor populare, panouri cu desene tematice, audierea de cântece populare specifice, vizionarea de dansuri populare specifice, organizarea unui colț tematic dedicat portului popular și obiectelor folclorice din zona Aradului.

Sugestii de texte: texte literare și nonliterare aparținând folclorului românesc.

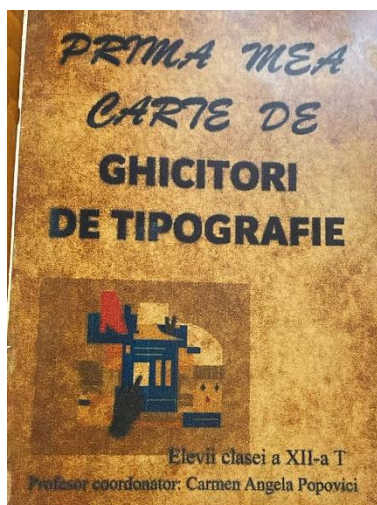
Modalități de evaluare: probe orale, referatul, proiectul, portofoliul, realizarea blogului clasei.

Bibliografie

1. Bîrlea, Ovidiu, *Folclorul literar românesc*, vol. II, București, Editura Minerva, 1983.
2. Idem, *Eseu despre dansul românesc*, București, Editura Cartea Românească, 1982.
3. Hedeșan, Otilia, *Lecții despre calendar*. Curs de folclor, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2005.
4. Marian, Simion, Florea, *Sărbătorile la români*. Studiu etnografic, Ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Grai și Suflet–Cultura Națională, 2001.
5. Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*. Studiu etnografic, Ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Saeculum, 1997.
6. Pop, Mihai, Ruxăndoiu, Pavel, *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990.

Prof. Carmen-Angela Popovici
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad

Educația nu înseamnă doar tehnică, utilaje și proiecte; educația înseamnă oameni. Oameni tineri, la început de drum, care au nevoie nu doar de noțiuni practice, ci și de cineva care să-i înțeleagă, să-i încurajeze și să le ofere un mediu în care să crească în ritmul lor. Încerc, zi de zi, să le transmit elevilor mei nu doar abilități specifice tipografiei: plierea, biguirea, perforarea sau tehnicile de finisare, ci și valori: răbdarea, seriozitatea, atenția la detalii, responsabilitatea. Toate acestea fac parte din munca noastră și, în mod firesc, și din felul meu de a fi.

Am descoperit cu timpul că pasiunile mele se împletesc natural cu activitatea de la școală. Fie că modelez figurine din fondant pentru torturi, cos costume pentru serbări sau creez măști pentru carnaval, în toate aceste lucruri există un element comun: bucuria de a construi ceva frumos cu propriile mâini, cu calm, implicare și grijă. Iar asta se regăsește și în felul în care lucrez alături de elevii mei. **Ei simt că lucrurile făcute cu pasiune au altă energie, altă viață.**

Tipografia a devenit mai mult decât un obiect de studiu: un spațiu în care elevii se simt valorizați și în care pot vedea rezultate concrete ale muncii lor. Prin activitățile desfășurate, elevii au descoperit cum funcționează un domeniu tehnic important, dar și cum se construiesc obiectele care îi înconjoară. De la tipărirea unor materiale simple, la realizarea unei reviste, fiecare etapă i-a ajutat să observe valoarea alegerilor bine gândite, a perseverenței și a atenției la detalii.

Lecțiile au devenit o combinație între cunoaștere și joc: **am exersat, am greșit, am refăcut și am descoperit împreună că uneori hârtia „vorbește” mai mult decât o fotografie. Elevii au observat că tiparul este și o formă de exprimare, o modalitate de a pune ideile în ordine și de a le împărtăși cu ceilalți.** Fiecare activitate a devenit o mică aventură: elevii au desenat, au decupat, au analizat, au observat, au construit. Au învățat că o revistă, un ambalaj sau o etichetă nu sunt simple obiecte – sunt rezultatul unor alegeri gândite, al răbdării și al priceperii.

Activitățile au fost accesibile și interactive, adaptate fiecărui elev, iar fiecare reușită – mare sau mică – a construit încredere și entuziasm. În acest atelier al creativității, elevii au învățat nu doar tehnică, ci și colaborare și bucuria de a transforma o idee în realitate.

Elevii au descoperit că pasiunile profesorului pot deveni, subtil, o sursă de inspirație iar răbdarea, seriozitatea, atenția la detalii, responsabilitatea, se regăsesc în munca noastră.

Poate că tocmai imbinarea între suflet și muncă îi ajută să se descopere. Încerc să îi văd pe fiecare în parte, să fiu empatică atunci când au nevoie, să le ofer curaj și motivație, să rămân mereu un sprijin pentru ei și să le ofer un strop din spiritul meu: îmi iubesc familia, iar elevii devin, inevitabil, o parte din ea, o parte pe care o cresc, o formez cu dorința de a-i vedea împliniți. Cred cu tărie că succesul lor nu vine doar din ceea ce învață, ci din încrederea că pot reuși.

Dacă reușesc să aduc în școală un strop de bucurie, de liniște și de încredere, atunci știu că mi-am făcut meseria cu adevărat.

Astăzi, școala noastră este mai mult decât un loc de lucru, este un spațiu în care elevii cresc frumos, cu răbdare și curaj, pregătindu-se nu doar pentru o meserie, ci și pentru viață.

HELEN KELLER

Lumină în întuneric

1880 -1968

Keep your face to the sunshine and you cannot see the shadow.
Helen Keller

"Cele mai frumoase lucruri din lume nu pot fi vorbite sau auzite, ci trebuie simțite cu inima."

Între întuneric și lumină există cunoaștere.

„Lumea mea este construită din senzații tactile... Fiecare obiect are în mintea mea calități palpabile care îmi dau sentimentul de putere, frumusețe sau neconcordanță”.

VOCEA TĂCERII

DOUĂ LUMI, O LECȚIE DE LUMINĂ

Arta, educația și emoția, se unesc aici – în povestea a doi oameni care arată că tăcerea poate vorbi iar întunericul poate străluci.

VIZIONEAZĂ CU MINTEA. SIMȚE CU INIMA

ÎNCHIDE OCHII. PUNE-ȚI CĂȘTILE. ÎNCEARCĂ SĂ ÎNȚELEGI LUMEA FĂRĂ SUNET ȘI ÎMGINE.

VASILE ADAMESCU

Tăcerea care vorbește

„Nu vederea aduce lumina, ci înțelegerea!”
 „Tot ce am devenit, am învățat prin mâini!”
 „Educația mi-a dat puterea de a învinge tăcerea”

Atinge pentru a simți lumina

CUVINTE CARE SE SIMT

Lumina mea vine din interior
Hellen Keller

Am învățat lumea prin mâinile mele
Vasile Adamescu

Lucrare executată de elevii clasei a XII-a T, Coordonator: prof. Popovici Carmen Angela
Liceul Special "Sfanta Maria" Arad

EXISTĂ ÎN NOI MAI MULT DECÂT CREDEM!

3 DECEMBRIE
ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

*Educația morală:
dimensiune fundamentală în dezvoltarea armonioasă a personalității școlarului mic*

*Prof. Cornelia Coman
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad*

Perioada școlarității mici reprezintă perioada intrării copilului în școală și terminarea ciclului primar. Nivelul și calitatea particularităților psihice și acționale și la această vârstă sunt determinate în mare măsură de influența agenților socio-educationali (educația în familie și școală), dar și de influențele factorilor extrafamiliali și extrașcolari reprezentați de mass-media și alți factori educativi.

Cuprinsă între 6/7 ani – 10/ 11 ani, vârsta școlară mică ocupă o poziție specială în configurația tabloului copilăriei și, bineînțeles, timpul potrivit și necesar continuării dezvoltării unei personalități armonioase, puternice. Întreaga sa dezvoltare psihică și fizică de acum încolo, va fi influențată de adaptarea școlară și învățare. Învățarea va deveni activitatea fundamentală de bază, solicitând intens intelectul și ducând la dezvoltarea unor capacități și strategii de dezvoltare.

Constituirea personalității copilului se pune încă de la vârsta preșcolară, când se schițează unele trăsături mai stabile de temperament și caracter. Intrarea în școală, trecerea la o nouă formă de activitate și la un nou mod de viață vor avea o influență deosebită asupra formării în continuare a personalității. Un rol important în reglarea activității și relațiilor școlarului mic cu ceilalți îl joacă atitudinile caracteriale. Activitățile școlare oferă cadrul plămădirii unor calități cum sunt: sânguința, conștiințiozitatea, punctualitatea, perseverența, spiritul de organizare, făcând ca elevii, chiar și cei mai puțin dotați intelectual, să se realizeze bine profesional.

Personalitatea școlarului mic se distinge și prin modul cum se manifestă el în planul relațiilor cu ceilalți. Activitățile din grădiniță au contribuit și ele la socializarea copilului, la cultivarea trebuinței și plăcerii de a veni în contact cu ceilalți copii și de a comunica cu ei. În școală, continuă să se dezvolte contactele sociale dintre copii. Se amplifică nevoia copilului de a se afla în colectivitate, de a stabili relații interpersonale cu cei de o vârstă, de a forma, împreună cu ei, grupuri, echipe, dorința de competitivitate.

Interacționând și comunicând cu ceilalți copii, școlarul mic ajunge să înțeleagă mai mult decât preșcolarul ce înseamnă cinste, sinceritate, corectitudine, curaj, mândrie, modestie. Crește indicele de socializare a copilului și se amplifică șansele de integrare în viața socială. Un rol deosebit în procesul integrării elevului în clasele mici în colectivul școlar revine sistemului de interrelaționare cu ceilalți, a climatului socio-afectiv, care se dezvoltă în cadrul grupului. În lăuntrul microgrupului școlar se formează trăsături ale personalității cum sunt: simțul onoarei, al demnității personale, onestitatea, simțul adevărului și al dreptății.

M. Debesse considera că perioada între 7-11 ani ar putea fi caracterizată ca fiind „vârsta rațiunii”, „vârsta cunoașterii”. Este vârsta rațiunii deoarece gândirea copilului devine operatorie. Operațiile concrete ce-i sunt specifice permit rațiunii să patrundă dincolo de datele percepției și reprezentării, reținând relațiile invariante dintre diversele însușiri ale obiectelor și fenomenelor în situații concrete. Este „vârsta cunoașterii”, pentru că preșcolarul reușește să asimileze un evantai de noțiuni care condensează și unifică însușiri ale cunoașterii senzoriale. Succesul sau insuccesul școlar este important nu numai din punct de vedere social, ci mai ales la această vârstă este cel ce modelează viitoarea personalitate.

Morala este o formă a conștiinței sociale care reflectă regulile normele de comportare a oamenilor în societate. Este important ca educația morală să fie începută încă din primii ani de viață ai copilului și continuată pe tot parcursul vieții.

„Dimensiunea morală a educației reprezintă o componentă esențială atât a procesului educativ-formativ, cât și a acțiunii exercitate de familie, mediul social, colectivul de copii, având ca scop formarea conștiinței și conduitei civilizate a școlarului în conformitate cu normele sociale și cu particularitățile de vârstă.”

Educația fiind concepută ca o multitudine de activități care au rolul de formare și dezvoltare armonioasă a ființei umane, marii pedagogi, filosofi și oameni ai culturii arătându-se preocupați de „darul cel mai frumos care poate fi făcut omului.” (Platon).

Dezvoltarea pleneră, armonioasă a omului, formarea unui caracter deosebit, presupune o modelare a acestuia, în planuri multiple: fizic, intelectual, moral, estetic și practic. Educația exprimă o funcție excesiv umană și de natură pur spirituală.

Sociologul Emile Durkheim a căutat răspuns la întrebarea: „cum să fie organizată școala ca ceea ce învață elevii să se potrivească cu viața lor productivă din societate.” „Orice om, ca să poată conviețui în societate, trebuie să accepte normele morale, legile, concepțiile și riturile religioase, obiceiurile, limbajul, mentalitatea etc. predominante ale comunității. Idealul social este elementul coagulant care asigură echilibrul solidarității, iar acesta este de natură morală. De aceea, educația este mijlocul prin care societatea își reînnoiește neîncetat condițiile propriei sale existențe.”

„Educația, afirmă Edgar Faurei, în lucrarea sa „A învăța să fii” nu poate fi decât globală și permanentă”, pentru că omul are nevoie „de o pregătire pentru a elabora, în tot timpul vieții, o cunoaștere în constanta evoluției”, iar pentru aceasta el, omul, „are nevoie de a învăța să fie.” Este vizat un ideal educațional, comun pentru toate sistemele de educație ale țărilor lumii, iar acesta se referă la „formarea omului complet.”

Pedagogul român Constantin Narly, care a avut o activitate didactică și publicistică deosebită la Iași și de la care ne-a rămas „ideea sa pedagogică de bază care vizează armonia dintre personalitatea individului și societate. Calitatea indivizilor dă valoarea și dimensiunea calității societății, iar societatea, la rândul ei, acționează asupra personalității fiecărui individ”, își bazează concepția pedagogică pe conceptul de „personalitate”: „personalitatea este maximum de desăvârșire, într-o ființă umană, a originalității sale specifice, în cadrul principiului social, principiu prin care înțelegem armonia productivă cu mediul.”

Educația morală este acea dimensiune a educației prin care se urmărește formarea și dezvoltarea conștiinței și conduitei morale a personalității umane. Paradigma contemporană a educației morale îmbină cunoașterea morală cu acțiunea morală în procesul constituirii profilului moral al personalității. „Morala reflectă întotdeauna acea latură a acțiunii umane în care se întruchipează relațiile omului față de alți oameni și față de sine însuși, în care se rezolvă contradicțiile dintre oameni, dintre om și societate.”

Constituirea profilului moral al personalității este un proces lung și anevoios care își are originea în cadrul familiei se continuă în școală și se consolidează pe tot parcursul devenirii umane.

**„Un gând frumos este ca o biserică
în care omul își odihnește sufletul!”
Regina Maria**

REGINA MARIA

20 NOIEMBRIE 2025

CLS VII

ISTORIE

„SUNT ROMÂNCĂ NU PRIN
SÂNGE, CI PRIN SUFLET.”

150 de ani de
la nașterea
Reginei
Maria

REGINA CARE A SCHIMBAT
ROMÂNIA

FASHION, CURAJ,
INFLUENȚĂ, ISTORIE.

COLOR BY KLIMBIM

Cine a fost Regina Maria?

- Nume complet: Marie Alexandra Victoria de Saxa-Coburg și Gotha
- Data nașterii: 29 octombrie 1875
- Locul nașterii: Eastwell Park, Kent, Marea Britanie
- Părinți:
 - Tată: Alfred, Duce de Edinburgh (fiul Reginei Victoria a Marii Britanii)
 - Mamă: Maria Alexandrovna, Mare Ducesă a Rusiei (fiica Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei)
- Căsătorie:
 - Soț: Ferdinand de Hohenzollern-Sigmaringen, viitorul Rege al României
 - Anul căsătoriei: 1893
- Copii: Carol, Elisabeta, Mărioara, Nicolae, Ileana, Mircea

DE CE A FOST „WOW”? TOP 4 MOTIVE

- Mama răniților: În timpul Primului Război Mondial, Regina Maria s-a implicat activ în îngrijirea soldaților răniți, vizitând spitale de campanie și sprijinind personal personalul medical. Această implicare i-a adus respectul și aprecierea armatei și a populației.
- Rol diplomatic la Conferința de Pace de la Paris: A avut un rol activ în relațiile internaționale, pledând în fața liderilor mondiali pentru recunoașterea României Mari, demonstrând calități de lider și diplomat.
- Promotoare a culturii și modei: Regina Maria a îmbinat eleganța cu tradițiile românești, adoptând elemente vestimentare distinctive, precum ia românească, și promovând arta și cultura în societatea românească și europeană.
- Scriitoare: A lăsat moștenire jurnale, memorii și povestiri, în care reflecta atât viața personală, cât și experiențele sale ca regină, contribuind la patrimoniul cultural și istoric al României.

Rolul ei în Primul Război Mondial

- Regina Maria s-a implicat direct în sprijinirea armatei române, vizitând spitalele de campanie și oferind ajutor soldaților răniți.
- Prin prezența sa activă, a contribuit la creșterea moralului militar și a populației în perioade dificile.
- A avut un rol semnificativ în mobilizarea resurselor pentru îngrijirea răniților și pentru funcționarea spitalelor.
- Acțiunile sale au consolidat imaginea monarhiei ca sprijin real al poporului în vremuri de criză.

Reflecții și cuvinte ale Reginei Maria

1. „Sunt româncă nu prin sânge, ci prin suflet.” – exprimă devotamentul ei față de România.

2. „Nu coroana te face regină, ci faptele.” – subliniază importanța acțiunii și a responsabilității.

3. „Am înfruntat durerea cu fruntea sus.” – despre curajul ei în fața dificultăților războiului.

4. „Mi-am pus inima acolo unde alții și-au pierdut speranța.” – despre implicarea sa în sprijinul oamenilor și al soldaților.

Activitate de reflecție: Ce știm despre Regina Maria?

Întrebări:

1. Pe lângă viați, ce altceva a mai salvat Regina Maria în timpul războiului?
2. Care este citatul tău preferat al Reginei Maria?
3. Ce o făcea pe Regina Maria să fie româncă?

Secvență dintr-o activitate didactică, clasa a VII-a.

Propunător: Sabou Laura, studentă, anul III,
Psihopedagogie Specială, UAV Arad.

Tema activității: Regina Maria a României

Carina A. Baba
UZPR, Filiala „Ioan Slavici” Arad

În data de 19 noiembrie 2025, la Amiral Events & Style Arad, s-a desfășurat cea de-a III-a ediție a evenimentului caritabil „Împreună dăruim zâmbete”, organizat de fam. Bölöni-Petcu, cu scopul de a aduce bucurie și sprijin comunității locale. Ediția din acest an a oferit participanților un program artistic divers și momente deosebite de solidaritate, emoție și generozitate.

Evenimentul a fost deschis de Aurelian Boit, care a transmis un mesaj de bun venit și solidaritate, subliniind importanța implicării comunității în acțiuni caritabile. Prezentarea programului artistic a fost realizată cu eleganță de Daniela Boit, creând o atmosferă caldă și festivă pentru toți participanții.

Un moment aparte al seriei l-a constituit prestația tenorului Sorin Lupu, invitat special al evenimentului, care a încântat publicul cu interpretări muzicale remarcabile, contribuind la solemnitatea și emoția programului artistic.

Participarea Liceului Special „Sfânta Maria” Arad

Elevii liceului au avut o contribuție remarcabilă la programul artistic, demonstrând talent, implicare și creativitate. Julean Emanuela și Lipitor Cătălin, coordonați de prof. Munteniță Laura și prof. Crișan Mariana, au încântat publicul cu momente muzicale memorabile, iar colegul lor, prof. Ștefan Uhrec, a oferit o interpretare emoționantă a unui cântec de Crăciun. De asemenea, Trupa de teatru a Liceului Special „Sfânta Maria” Arad, coordonată de prof. Constantin Frățilă și prof. Dănuț Hălălișan, a prezentat o piesă dedicată Reginei Maria a României, marcând cei 150 de ani de la nașterea sa. Reprezentația a impresionat prin frumusețea mesajului istoric și profesionalismul elevilor, iar atmosfera a fost completată de câțiva membri ai Asociației Tomis, filiala Arad, care, îmbrăcați în uniforme militare din vremea Reginei Maria, au reconstituit vizual perioada istorică, contribuind astfel la autenticitatea și impactul piesei de teatru. Această colaborare a demonstrat încă o dată că talentul, dedicarea și pasiunea pentru istorie și cultură pot transforma fiecare moment artistic într-o experiență memorabilă, indiferent de limitele impuse de condițiile speciale de învățare.

Evenimentul „Împreună dăruim zâmbete” a fost mai mult decât o manifestare artistică: a fost un moment de solidaritate și emoție, în care comunitatea arădeană s-a unit pentru o cauză nobilă. Participarea elevilor Liceului Special „Sfânta Maria” a fost un exemplu de integrare și incluziune, arătând că fiecare poate contribui cu talentul și energia sa la construirea unei comunități mai calde și mai generoase. Publicul a apreciat în mod deosebit momentele muzicale și teatrale, iar reacțiile calde și aplauzele au confirmat că efortul elevilor și al profesorilor coordonatori a fost remarcabil.

Cea de-a III-a ediție a evenimentului „Împreună dăruim zâmbete” a demonstrat încă o dată că implicarea, creativitatea și solidaritatea sunt valorile care aduc comunitatea împreună. Elevii Liceului Special „Sfânta Maria” Arad, prin talentul și curajul lor, au contribuit la succesul seriei și la transmiterea unui mesaj de speranță și bucurie, oferind publicului momente artistice deosebite și onorând, prin jocul lor, memoria Reginei Maria a României, în contextul aniversării a 150 de ani de la naștere.

*Carina A. Baba
UZPR, Filiala „Ioan Slavici” Arad*

Personalitatea Reginei Maria a României (1875–1938) ocupă un loc singular în istoria culturală a Europei de la începutul secolului al XX-lea. Devenită simbol al României moderne în timpul Primului Război Mondial, ea a depășit rolul protocolar al unei suverane, afirmându-se simultan ca artistă, scriitoare, mecena și diplomat cultural. Contribuția sa multidimensională a remodelat imaginea monarhiei românești și a înscris-o într-o genealogie europeană a suveranelor creatoare – de la Elisabeta I a Angliei la împărăteasa Sissi – dar cu o originalitate proprie, născută din sinteza dintre sensibilitatea occidentală și destinul est-european. Regina Maria a construit o imagine a suveranității întemeiată nu pe autoritate politică, ci pe rafinament artistic, sensibilitate personală și devotament față de țară.

Înclinația timpurie spre artă. Regina Maria mărturisește în propriile scrieri că înclinația ei artistică a fost precoce și puternică: „aveam aplecare numai pentru o singură artă: pentru pictură”. Faptul că tânăra prințesă prefera penelul în locul altor activități aristocratice relevă nu doar un talent nativ, ci și o formă de evadare din rigorile curții britanice în care a fost crescută. Într-un mediu în care disciplina, discreția și codul moral rigid erau dominante, pictura a devenit pentru Maria un spațiu al libertății interioare, al expresiei personale, al contemplării estetice.

Cele șase săptămâni de studiu cu Ruth Mercier – renumită în epocă pentru pictarea florilor și pentru tehnica sa impecabilă în acuarelă – au reprezentat un moment crucial în formarea reginei ca artistă. În scrierile sale, Maria își amintește că „prinsesem bine meșteșugul lui Mercier [...] florile mele și după ce se uscau păstrau o adâncime catifelată ce amintea natura și desfătau ochii”. Această declarație arată o conștiință tehnică avansată și o valorizare a meșteșugului, particularitate a artiștilor Art Nouveau care considerau că frumusețea constă în armonia dintre tehnică și imaginație.

Florile – simbol, temă și identitate artistică. Pictura florală devine tema centrală și aproape exclusivă a creației plastice a Reginei Maria. Această opțiune tematică nu este întâmplătoare: florile reflectă sensibilitate, o viziune feminină asupra lumii și o spiritualitate discretă. În același timp, florile devin „autobiografice”: Maria însăși afirmă că a moștenit „nemărginita iubire pentru flori” de la mama ei, Ducesa de Edinburgh. Estetica florilor în pictura reginei are câteva caracteristici esențiale: **predominanța acuarelei**, tehnică preferată pentru transparentă și delicatețe; **compoziții luminoase**, dominate de degradeuri care sugerează trecerea subtilă de la material la imaterial; **lipsa umbrelor**, care sporește impresia de puritate, de suspendare în aer, de atemporalitate; **elemente decorative Art Nouveau**, precum linii vegetale ondulate, motive celtice, cruci gamate sau cruci înscrise în cerc. Toate aceste elemente transformă picturile în simboluri ale unei feminități ideatice, idealizate. Florile sunt „prea perfecte” – fără pete, frunze rupte sau urme de degradare. Această perfecțiune reprezintă o manieră de a vedea viața: optimist, pozitiv. În realitate, această idealizare este expresia unui program estetic personal al reginei, pentru care frumusețea era o formă de rezistență morală.

Art Nouveau în versiunea Regina Maria. Art Nouveau-ul românesc a fost puternic influențat de prezența reginei, care a introdus în arhitectură (Castelul Peleş), arte decorative și carte-obiect un stil inedit: sinteza dintre estetismul occidental și simbolurile locale. Pictura florală a Mariei amintește de William Morris și de estetica prerafaeliților, dar este transpusă într-o sensibilitate personală, în care spiritualitatea (crucea, cercul, motivele celtice) completează decorativul. Regina Maria nu a fost o artistă „profesionistă”, în sens academic; ea însăși recunoaște acest lucru. Totuși, originalitatea stilului ei rezidă în capacitatea de a transforma pictura în instrument de construcție identitară. Prin intermediul artei, regina și-a modelat imaginea publică: aceea de suverană-simbol, protectoare a frumosului, mamă spirituală a națiunii.

Manuscrisul pentru Regele Ferdinand: estetica iubirii și a puterii. Unul dintre cele mai impresionante obiecte create de Regina Maria este manuscrisul-operă de artă din 1906, păstrat la Muzeul Național Peleş. Acesta este conceput ca un cadou dedicat soțului ei, Regele Ferdinand, și reprezintă o sinteză extraordinară între caligrafie, artă decorativă, poezie și simbolism regal.

Manuscrisul, alcătuit din 25 de file de pergament, pictate recto verso, este înrămat în argint aurit, decorat cu pietre semiprețioase (citrine, safire, spineli), emailuri și elemente simbolice precum crucea gamată și deviza „Nihil sine Deo”.

Aceste elemente relevă nu doar rafinamentul estetic al reginei, ci și dorința de a crea un obiect cu valoare patrimonială, menit să reprezinte pentru posteritate o formă de moștenire culturală a familiei regale.

Relația dintre cuvânt și imagine. Manuscrisul combină poezii preferate ale cuplului regal cu ornamentații florale și simboluri religioase, astfel, florile (în special gențiana, preferata lui Ferdinand) devin o punte afectivă între cei doi soți; citatele în engleză, germană și franceză reflectă educația cosmopolită a reginei, iar simbolurile Art Nouveau conferă coeziune vizuală și spirituală întregului volum. Cartea este totodată o declarație de dragoste, în care Maria îl evocă pe Ferdinand ca un om sensibil, întinerit în prezența florilor: „atunci întinerea, știa să râdă și să petreacă...”

Manuscrisul ca instrument diplomatic. Expus la München (1914), Barcelona (1929) și Bruxelles (1935), manuscrisul a funcționat și ca instrument de reprezentare internațională. Prin acest obiect, regina nu doar își afirmă creativitatea, ci și poziția României în circuitul cultural european. Într-o epocă în care imaginea unei țări se construia prin artă, manuscrisul devine o formă subtilă de „soft power” avant la lettre.

Dimensiunea spirituală. Devizele înscrise pe coperti – „Nihil sine Deo”, „Honi soit qui mal y pense” – arată că Maria a integrat simbolistica religioasă în discursul său identitar. Prezența crucilor gamate, a centurii de laur, a ornamentelor geometrice sugerează că manuscrisul este nu doar un obiect estetic, ci și unul cu valoare sacră, aproape liturgică, integrând dimensiuni ale sacralității în sfera regalității.

Regina Maria – scriitoare: între basm, jurnal și memorie națională. Regina Maria a scris într-o manieră neobișnuit de prolifică pentru un monarh: basme, nuvele, eseuri, romane, texte memorialistice. A scris în principal în limba engleză, limba sa maternă, dar multe dintre lucrări au fost traduse în română, franceză, germană și alte limbi. Această plurilingvism reflectă un element definitoriu al ei: identitatea între culturi.

Scrierile ei pot fi grupate în trei categorii: literatura pentru copii (basmе, povești moralizatoare, alegorii), proză (romane, nuvele, texte alegorice), memorialistică și jurnale (*The Story of My Life*, *My Country*, *Gânduri pentru vremuri grele* etc.)

Basmele – expresie a imaginarului personal. Lucrări precum *The Queen of Romania's Fairy Book*, *The Lost Princess*, *Kildine* sau *The Dreamer of Dreams* transformă universul copilăriei într-un spațiu al introspecției. Deși scrise aparent pentru copii, aceste texte sunt, în fond, explorări ale propriei sensibilități, ale dorinței de libertate și ale conflictelor interioare. Cartea *The Dreamer of Dreams* (1913), una dintre cele mai cunoscute opere ale reginei, spune povestea pictorului Eric Gudian care caută „ochii văzuți în vis”. Această narațiune poate fi citită ca o metaforă a propriului drum artistic al reginei, mereu orientat spre un ideal estetic inaccesibil complet.

Memorialistica – o construcție a sinelui eroic. Capodopera sa memorialistică este *The Story of My Life*, publicată între 1934–1936, descriind perioada 1914–1934 – anii decisivi pentru Marea Unire și pentru formarea imaginii internaționale a României. În aceste memorii, regina se prezintă ca martor privilegiat al istoriei, dar și ca actor activ al destinului național. Relatările despre spitalele de campanie, despre întâlnirile cu diplomați, despre luptele pentru recunoașterea României Mari conturează portretul unei suverane care își asumă rolul de „purtătoare de glas” a poporului. Memoriile nu sunt doar documente istorice; ele sunt și instrumente literare. Regina folosește o retorică intensă, expresivă, uneori teatralizată, construindu-și imaginea de „mamă a națiunii” într-un moment de criză.

Jurnalele spirituale și dimensiunea morală. Texte precum *Gânduri pentru vremuri grele* (1933) sau volumele de eseuri și reflecții filosofico-morale arată preocupări pentru condiția umană, pentru suferință, consolarea credinței și rolul providenței. Aceste texte completează portretul reginei ca personalitate morală, pentru care frumusețea, religia și literatura sunt parte din aceeași viziune a lumii.

Cultura ca instrument diplomatic. În timpul și după Primul Război Mondial, Regina Maria a devenit „imaginea externă” a României. A participat la conferințele de pace, a întreprins vizite în state occidentale, a susținut artiști români, a oferit burse și a întreținut corespondențe cu personalități culturale din Europa. Imaginea sa de „regină-artistă” a servit ca instrument diplomatic într-o perioadă în care statul român își căuta afirmarea internațională.

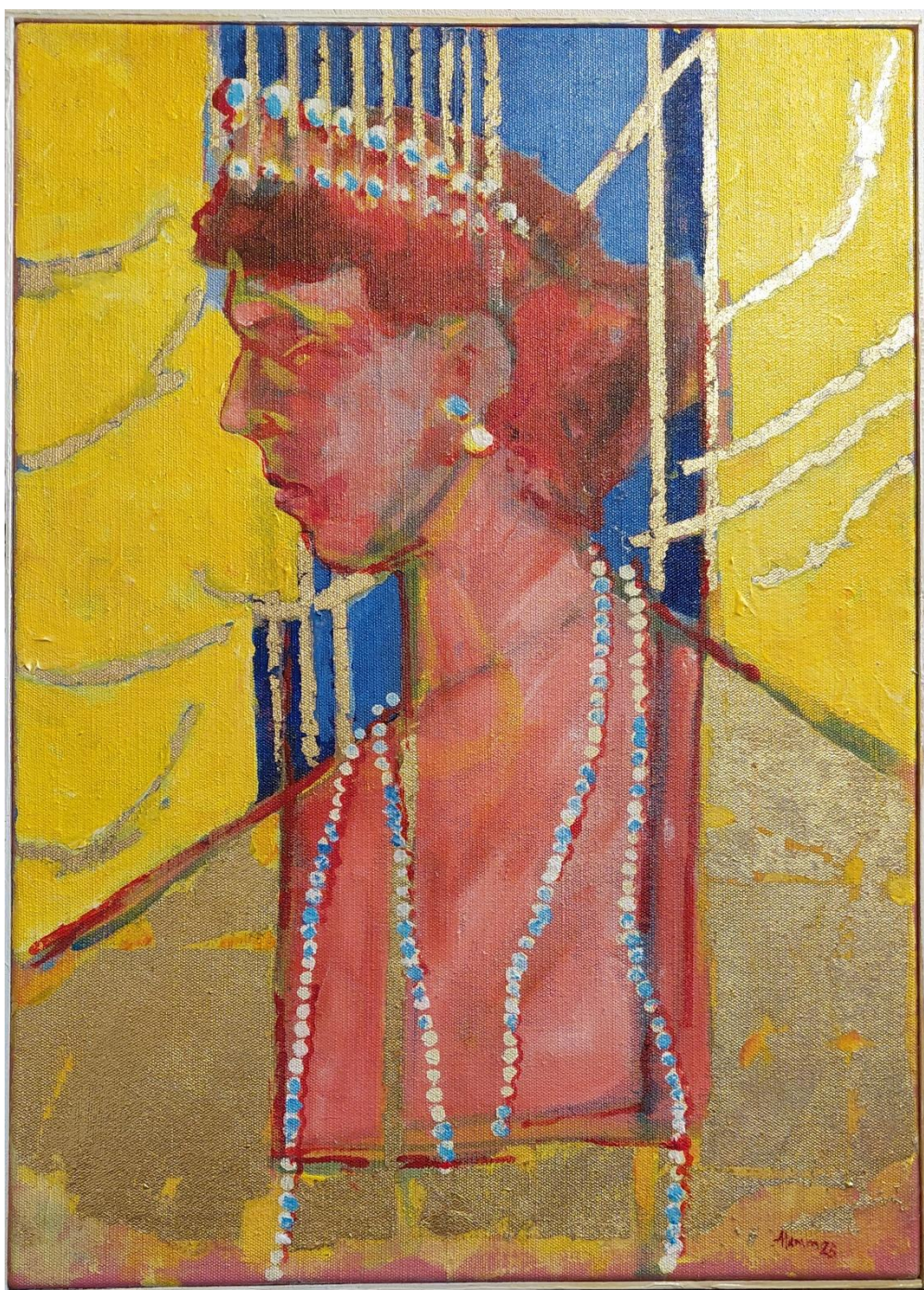
„Frumusețea” ca proiect politic și identitar. În cazul Mariei, frumusețea nu este doar estetică, ci și politică. Pictura florală, basmele, manuscrisul, jurnalele – toate acestea construiesc un imaginar al purității, al luminii, al renașterii. În timpul războiului, când suferința domina societatea, regina devine simbol al speranței. În acest sens, arta ei poate fi interpretată ca un răspuns moral la tragediile epocii.

Castelul Pelișor – spațiu al sintezei culturale. Pelișorul, proiectat în colaborare cu arhitectul Karel Liman și decorat de vienezul Bernhard Ludwig, este expresia materială a programului artistic al reginei. Interiorul neo-bizantin, elementele

Art Nouveau, motivele celtice și utilizarea aurului creează o atmosferă în care Orientul și Occidentul se întâlnesc într-o estetică personală, unică în Europa de Est.

Concluzii: Regina Maria – între mit și modernitate. Personalitatea Reginei Maria transcende limitele convenționale ale unei biografii regale. Ea este simultan: artista care a introdus Art Nouveau-ul în România, scriitoarea care a lăsat o literatură complexă, de la basme la memorii, mecena care a susținut cultura și arta românească, diplomatul care a reprezentat România la nivel european, simbolul unei epoci în care frumusețea a devenit o formă de rezistență spirituală. Opera sa, fie ea picturală sau literară, nu este doar expresia talentului, ci și a misiunii pe care și-a asumat-o: aceea de a transforma destinul personal într-o artă a dăruirii. Regina Maria devine astfel un reper al culturii române, o figură care a reușit să unească esteticul cu eticul, intimitatea cu reprezentativitatea, sensibilitatea cu forța. În mod paradoxal, regina care iubea florile perfecte, fără umbre și fără imperfecțiuni, a trăit într-o epocă dominată de tragedii. Dar tocmai această tensiune între fragilitate și eroism face din Maria a României o personalitate emblematică a modernității românești – un mit viu, o artistă-suverană și un personaj esențial pentru înțelegerea culturii române din primele decenii ale secolului al XX-lea.

Pictură: Maria a României, Alfred Hamm - pictor Arad

Introducere

Figura Reginei Maria a României continuă să ocupe un loc privilegiat în cultura română, nu numai prin rolul ei politic și diplomatic, ci și prin contribuțiile sale artistice, literare și memorialistice. În spațiul public și istoriografic, Maria rămâne o emblemă a curajului feminin în timp de război, a puterii de reprezentare a României în plan internațional, dar și a unei sensibilități estetice ieșite din comun

I. Picturile Reginei Maria: între sensibilitatea florală și estetica Art Nouveau

Pictura a constituit pentru Regina Maria prima și cea mai stabilă formă de expresie artistică. Încă din copilărie, după cum mărturisește ea însăși, „aveam aplecare numai pentru o singură artă: pentru pictură [...]. Mă simțeam mai mulțumită cu penelul în mână”. Această mărturisire reprezintă un punct de plecare esențial în înțelegerea profilului ei artistic: pictura nu a fost un simplu hobby aristocratic sau un exercițiu decorativ de salon, ci un canal autentic al sensibilității sale, o formă de cunoaștere a lumii și de autoexprimare.

Regina Maria a beneficiat, în tinerețe, de lecții profesionale, printre care un ciclu important de șase săptămâni cu Ruth Mercier, o artistă „renumită pentru pictarea florilor”, specializată în tehnica acuarelă. Chiar regina subliniază că meșteșugul învățat de la Mercier a rămas fundamental pentru stilul ei ulterior: utilizarea culorilor foarte diluate în apă, în vederea obținerii unei „adâncimi catifelate” și a unui efect natural.

Influența Art Nouveau este evidentă în întreaga sa operă: linia fluidă, tonurile delicate, contururile decorative, preferința pentru motive florale și simbolice. În consonanță cu estetica începutului de secol XX, picturile Mariei preiau caracterul ornamental al florei, evitând naturalismul strict și accentuând structurile sinuoase, culorile pastelate, impresia de delicatețe și melancolie.

Florile sunt obiectul exclusiv al picturii reginei: crini, iriși, anemone, gețiane, toporași, panseluțe, maci. Această predilecție poate fi explicată atât prin tradiția artistică feminină specifică aristocrației europene – unde florile erau subiect preferat al acuarelisților, cât și prin afinitatea personală a Mariei pentru grădini și natură. Mărturisirea „de la mama am moștenit [...] nemărginita noastră iubire pentru flori” confirmă această legătură profundă.

Picturile ei surprind nu florile ca obiecte botanice, ci florile ca stări de spirit. Tonurile luminoase, picăturile de rouă atent redate, degradeurile fine, textura catifelată urmăresc să creeze o atmosferă simbolică. Florile Mariei nu au imperfecțiuni – nu întâlnim tulpini pătate, frunze rupte, părți ofilite. Totul este pur, rotunjit, armonizat. Această puritate vizuală este expresia unei viziuni asupra lumii orientată spre frumos, spre optimism, spre ordinea morală, chiar spre evadarea într-o estetică idealizată.

Un exemplu relevant îl reprezintă acuarela „Lacrimi în ochi (Iriși)” din 1900, unde regina atribuie florilor o expresivitate umană, un joc de melancolie și emoție. De asemenea, lucrări precum „White tulips”, „Poppy Flower (1902)” sau „Gețiana” demonstrează o atenție minuțioasă pentru structura vegetală, dublată de libertate ornamentală.

Regina Maria lucra aproape exclusiv în acuarelă, preferând hârtia Whatman – suport de calitate superioară –, iar culorile le achiziționa personal de la firma Winsor & Newton, renumită pentru pigmenții săi profesioniști. Acest detaliu este semnificativ: arată nu doar rigoare tehnică, ci și apartenența la circuitul artistic european. Tehnica ei este marcată de utilizarea degradeurilor, în locul umbrelor clasice, aplicarea culorilor în straturi diluate, contururi subtile, adesea decorative, punerea în valoare a detaliilor prin tușe fine, compoziții centrate, bine echilibrate în pagină, respectarea regulilor de desen academic (crochiuri, caroiere).

Floralul devine astfel un limbaj propriu, coerent și recognoscibil. De altfel, există o „tipologie decorativă specifică”, în care apar elemente fitomorfe, cruci gamate, cruci celtice, motive geometrice, semn că pictura ei nu este niciodată doar mimetică, ci simbolică.

În ansamblu, picturile Reginei Maria pot fi interpretate ca forme de autoportretizare prin intermediul naturii. Florile-au devenit extensii ale spiritului ei, simbolizând frumusețea, rezistența, emoția, fragilitatea, dar și ordinea interioară. Dacă

identitatea ei publică a fost marcată de responsabilitate, sacrificiu și forță morală, picturile păstrează latura intimă, poetică, contemplativă.

Astfel, pictura funcționează ca un mod de a salva delicatețea într-o viață marcată de obligații, suferințe și tensiuni politice.

II. Manuscrisul din 1906: un monument Art Nouveau al iubirii și al culturii vizuale

Un capitol aparte în creația vizuală a Reginei Maria îl reprezintă manuscrisul realizat în 1906 pentru Regele Ferdinand. Acesta nu este doar o operă artistică, ci un obiect unic, de sinteză între literatură, caligrafie, ornament și bijuterie, reprezentativ pentru arta europeană de început de secol XX. Regina însăși declară: „E opera cea mai de seamă și a fost plănuită cu gândul să las casei noastre ceva ce nu se putea înstrăina”. Manuscrisul este conceput ca dar personal pentru Ferdinand, o declarație dublă: de dragoste conjugală și de fidelitate dinastică. Ideea de patrimoniu este esențială: Maria dorea să creeze un obiect transmisibil, care să reprezinte simbolic casa regală și rolul ei în istoria României.

Componentele operei sunt impresionante prin complexitate: caligrafie decorativă, pictură în acuarelă, pergament, coperti de argint aurit, email, pietre prețioase, compoziții simbolice.

Manuscrisul cuprinde 25 de file de pergament, pictate recto-verso și îmbrăcate în rame de argint aurit. Copertele sunt lucrate la ateliere renumite din Berlin și München, având elemente din argint titlu 800, caboșoane, ametiste, citrine, safire și spineli. Pe coperta principală apare un portret emailat al reginei, flancat de deviza „Nihil sine Deo”. Cotorul poartă inscripția „Lui Ferdinand de la Maria 1906”, accentuând caracterul personal al darului. În interior, fiecare filă reprezintă o mică operă de artă incluzând versuri selectate cu grijă (Hugo, Heine, regina Elisabeta, Elena Văcărescu etc.), motive vegetale: iriși, gențiane, motive geometrice: frize, tipare în degrade, simboluri religioase: cruci, antrelacuri celtice. Una dintre filele cele mai reprezentative este „Actul inaugural al Castelului Pelișor” (1903), pictat cu trei iriși colorați diferit — alb, galben, oranj — pe un fond decorativ. Manuscrisul reproduce această estetică și o rafinează: gențiana, floarea preferată a lui Ferdinand, ocupă o filă amplă, devenind simbol conjugal.

Textele religioase sau morale, dintre care se remarcă versurile: „Fight the good fight with all thy might...”, sugerează responsabilitatea regală. Pagina alăturată, cu citatul francez despre sacrificiul pentru popor, nu este doar un precept etic, ci o formulă de autoportretizare a reginei ca suverană devotată.

În ansamblu, manuscrisul reprezintă un omagiu adus lui Ferdinand, un obiect-simbol pentru casa regală, o afirmare a stilului Art Nouveau în cultura vizuală românească, dar și o sinteză între arta decorativă și literatura de inspirație romantic-simbolistă.

Opera a fost expusă internațional la München (1914), Barcelona (1929) și Bruxelles (1935), primind medalii de aur — dovadă a recunoașterii sale ca obiect de artă autentic. Apoi, timp de aproape jumătate de secol (1948–1993), manuscrisul nu a mai fost expus, context explicabil prin schimbările politice.

Manuscrisul relevă nu numai talentul decorativ al Reginei Maria, ci și dimensiunea ei intelectuală și culturală, fiind, probabil, cea mai completă sinteză vizuală a universului ei interior.

III. Opera literară: basme, povestiri, romane și eseuri

Dacă pictura exprimă latura contemplativă a Reginei Maria, literatura îi dezvoltă imaginația, empatia, forța narativă și capacitatea de transfigurare artistică a propriei experiențe. Scriind în principal în limba engleză, regina a abordat diverse genuri: basme, narațiuni pentru copii, nuvele, romane, eseuri și jurnale.

Basmele și povestirile reginei se înscriu în tradiția literaturii pentru copii de la începutul secolului XX, cu teme morale, personaje simbolice și o atmosferă de basm european. Printre cele mai importante lucrări se numără: *The Lily of Life* (1913), *The Dreamer of Dreams* (1915), *The Story of Naughty Kildeen / Kildine*, *The Queen of Romania's Fairy Book* (1925), *The Lost Princess* (1924), *What Vasile Saw* (1925).

Cartea *The Dreamer of Dreams* este deosebit de relevantă pentru portretizarea sensibilității regale. Povestea pictorului Eric Gundian, aflat în căutarea unor ochi văzuți în vis, poate fi interpretată ca metaforă a căutării sinelui, a inspirației și a idealului. Artistul devine instrument prin care regina proiectează propriile neliniști și aspirații.

Poveștile pentru copii sunt marcate de un limbaj accesibil, dar poetic, de teme precum prietenia, responsabilitatea, empatia, sacrificiul, dorul și aventura, semn că literatura copilăriei era pentru Maria un mijloc de educație morală.

Regina Maria a scris și proză destinată adulților, în care explorează teme sociale, psihologice și sentimentale. Printre operele relevante se numără: *Masks* (1935) – roman despre identitate, aparențe și dramele afective; *Crowned Queens* (1929) – evocare istorică; *Why? A Story of a Great Longing* (1923) – nuvelă psihologică a dorului. Aceste lucrări

demonstrează latura ei reflexivă, preocuparea pentru motivațiile umane, pentru lupta interioară dintre îndatorire și dorință.

Texte precum Țara mea (Mon Pays), A Legend from Mount Athos, The Country that I Love sau Gânduri pentru vremuri grele oferă reflecții asupra României, a identității naționale, a timpului istoric, a credinței și a condiției umane. Stilul este liric, uneori patetic, dar de mare forță evocatoare. Regina scrie din perspectiva unei suverane care își iubește poporul, îi înțelege suferințele și îi proiectează un destin.

Cea mai valoroasă contribuție literară a Reginei Maria rămâne memorialistica sa, în special The Story of My Life, în trei volume (1934–1936). Aceste memorii acoperă perioada 1914–1934, incluzând: copilăria în mediul aristocratic, căsătoria cu Ferdinand, rolul din Primul Război Mondial, experiențele Marii Uniri, consolidarea României Mari, relațiile diplomatice ale reginei. Memoriile sunt o sursă de mare importanță pentru istoriografia românească, oferind perspectiva intimă a suveranei asupra unor evenimente cruciale. Ele dezvăluie: trauma războiului, contactul cu suferința soldaților, eforturile de a menține moralul populației, eforturile diplomatice ale reginei în Europa.

Regina Maria nu se prezintă drept un personaj idealizat; vorbește despre îndoieli, suferințe, conflicte interioare, responsabilități copleșitoare. Aceasta conferă credibilitate și profunzime textului. Stilul memorialistic este liric, metaforic. Pentru Maria, scrisul nu este un instrument de consemnare factuală, ci un mod de a interpreta evenimentele, de a le atribui sens. În acest sens, memorialistica reprezintă un echivalent literar al picturilor ei în acuarelă: o manieră de a transforma realitatea dură în imagini ordonate, simbolice, pline de sens.

Concluzii

Analizând pictura, manuscrisul decorativ și literatura Reginei Maria, observăm că ele aparțin aceluiași univers interior și urmăresc aceleași obiective estetice și morale. Florile din picturile ei apar și în manuscris (iriși, gențiane), dar și în titlurile literare (The Lily of Life, Poppy Flower). Floralul devine un principiu al ordinii, un mod de a comunica emoții, un simbol al feminității și al regenerării. În manuscris și în pictură, curgerea liniei, cromaticile pastelate și simbolistica ornamentală sunt elemente comune. Acest limbaj vizual devine un cod identitar: Maria își exprimă personalitatea prin estetica Art Nouveau, nu doar prin modă sau decor, ci prin artă personală. Povestirile și romanele reginei au o puternică dimensiune vizuală. Descrierile sunt picturale, imaginile abundă, culorile sunt prezente la tot pasul. Scrisul preia structuri de sensibilitate din pictură: delicatețe, idealizare, simbolism.

Pentru Regina Maria, arta era refugiu, dar și instrument de reconstrucție sufletească. În fața tragediilor istorice, arta devine un mod de a păstra frumusețea, de a reface sensul lumii, de a transmite valori. Regina Maria a României a întruchipat una dintre cele mai complexe sinteze între artă, literatură și responsabilitate istorică din cultura europeană a secolului XX. Picturile sale în acuarelă, manuscrisul Art Nouveau din 1906 și vasta operă literară – în special memorialistica – alcătuiesc împreună un profil de artistă regală unic în spațiul românesc.

În pictură, regina explorează delicatețea, emoția și simbolul floral; în manuscris, realizează o sinteză între ornament, literatură și bijuterie; în scris, reconstituie o lume marcată de suferință, dar iluminată de frumusețe. Arta ei nu este doar ornament, ci expresie a caracterului, a spiritualității, a datoriei și a sensibilității. Regina Maria rămâne, astfel, o „artistă totală”, pentru care culoarea și cuvântul au alcătuit un destin. În cultura română, numele ei nu aparține doar istoriei politice, ci și patrimoniului artistic și literar, confirmând afirmația lui Emanoil Bucuța: „era o artistă pentru că se născuse așa și împărțea arta în jurul ei”.

„Lumea e a celor care citesc!”
Rick Holland

POVESTE

Buburuza timidă și curajul ascuns
(din vol. *Poveștile Veselinei*)

Prof. Florina Bodea
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad

Pe pajiștea aceasta liniștită, pe care ne-am așezat, sub cerul albastru și moale, trăia o buburuză timidă pe nume Olimpia. Aceasta era o creatură delicată, cu aripioare roșii strălucitoare și buline mici și perfect rotunde. Olimpia locuia într-o căsuță micuță, ascunsă sub o frunză de cais verde crud.

Într-o dimineață răcoroasă, buburuza Olimpia a auzit un sunet tăios venind dintr-un colț al pajiștii. Ce să vezi? Era o albină panicată, care zbura haotic în jurul unui păianjen mic dar însetat de răutate. Deși era înfricoșată și ea, Olimpia știa că trebuie să facă ceva. Cu inima bătând repede, și-a amintit de curajul din poveștile magice ale mamei ei. Grăbită s-a ascuns sub o floare gălbioară, apoi, cu o mișcare rapidă, a împins o picătură de rouă rece direct pe pânza păianjenului. Pânza acestuia s-a rupt, iar albina a reușit să scape. Recunoscătoare aceasta a

venit să o îmbrățișeze spunându-i cât de curajoasă a fost. În acea clipă, Olimpia a descoperit că, deși era timidă, avea un suflet curajos și generos. Știind deja că are în albină o prietenă, a început să fie mai deschisă la saluturile fluturașilor și, chiar dacă roșea, saluta fiecare albină care trecea pe lângă căsuța ei.

Astfel, dintr-o buburuză timidă, Olimpia a devenit cea mai prietenoasă și curajoasă buburuză din toată pajiștea.

Într-una din după-amieze, Olimpia a primit o invitație specială de la albina cea recunoscătoare. Aceasta o invitase la Clubul de Lectură al pajiștii, un loc unde se adunau toate vietățile mici pentru a citi povești minunate. Deși știa că acolo va fi multă lume, Olimpia s-a hotărât să meargă. Cu inima strânsă, și-a pregătit o poveste pe care o auzise de la mama ei și s-a dus la club. Când a ajuns, a fost impresionată de atmosfera caldă și de murmurul plăcut al celor care citeau și discutau. Albina a prezentat-o tuturor, iar Olimpia, roșie până la buline, a fost întrebată dacă dorește să citească ceva. Cu glas tremurat, a povestit despre curajul din poveștile mamei ei și despre cum a salvat albina. Toată lumea a ascultat cu atenție, iar la final au aplaudat-o cu entuziasm. Din acea zi, Olimpia a devenit un membru activ al clubului, învățând să și vorbească despre ceea ce o pasionează și să împărtășească povești cu ceilalți.

Pot să spun că știu de la omizile din prunul bătrân că altă dată, într-o dimineață de sâmbătă, Olimpia s-a hotărât să meargă la piața de fructe, un loc animat unde vietățile din pajiște schimbau fructe, nectar și alte bunătăți. Era prima ei vizită acolo, iar forfota din piață era copleșitoare. Totuși, și-a luat inima într-un dinte și

a explorat locul, admirând fructele mici și colorate, precum cireșele suculente și mărgelele de zmeură. Pe când se plimba, a observat un fluture agitat, care zbura în cercuri, în timp ce un vânt puternic aruncase o grămadă de fructe peste mica lui tarabă. Fără să stea pe gânduri, Olimpia a sărit să ajute. Cu delicatețe și rapiditate, a început să ridice fructele, împingându-le într-un loc sigur. În scurt timp, fluturele i s-a alăturat, iar cu ajutorul altor prieteni din piață, au reușit să refacă taraba. Fluturele i-a mulțumit cu un zâmbet larg și i-a oferit o cireașă mare și dulce ca semn de recunoștință. Olimpia, deși rușinoasă, a acceptat cu bucurie. Din acea zi, toți cei din piață au început să o cunoască și să o salute cu drag, iar ea s-a simțit în sfârșit parte dintr-o comunitate mare și plină de prietenie.

Astfel, micuța Olimpia a învățat că timiditatea ei nu o împiedică să fie curajoasă și generoasă, iar fiecare aventură i-a oferit o nouă oportunitate de a străluci.

Moș Crăciun... pe strada noastră, surprins de prof. OVIDIU NISTORA

**„Toate invențiile unui om sunt adevărate,
poți să fii sigur de asta.**

Poezia este atât știință, cât și geometrie!”

Gustave Flaubert

POEZIE

Password-ul inimii mele
Vol. Infecțați de iubire, București, 2022

TOMA ENACHE, POET, REGIZOR

Ți-am dat password-ul inimii mele și câteva coduri incerte.
Credeam că le cauți și vrei să îi știi din secrete.
Ai crezut că ești într-o lume de oglinzi pentru că doar pe tine te vedeai reflectată.
Inima mea consumă sute de mega de sânge deodată.
Altfel nimic nu o poate face să bată.
Ți-am dat password-ul
să vezi cum e setată,
câte respirații trimite deodată,
cu câte alte inimi e conectată.
Voiam să știi
Nimeni și nimic nu poate să o oprească să bată.
Am o inimă din cele care bat și dincolo.

Există

EMIL MUREȘAN, POET

Există în mine,
există în tine
un ochi ascuns
ce toate cele ascunse le vede.
O, cum mă cam doare
privirea aceea profundă
care cele ascunse le vede.
Te vede pe tine,
de dincolo de zare,
cu ochiul tău ascuns,
privindu-mă.
O, cum mă cuprinde
ochiul tău ascuns
în care mă vreau
pierzându-mă

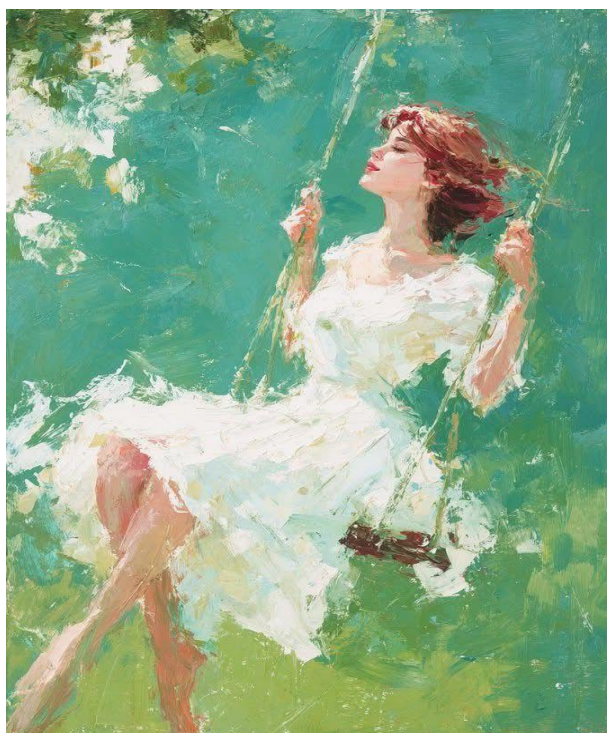
dacă aș fi știut că vei pleca,
ți-aș fi luat mâna și nu ți-aș mai fi lăsat-o vreodată.
ți-aș fi furat stelele și le-aș fi pus în sufletul meu.
ochii tăi, veșnic plini de neuitare,
ar fi rămas lângă mine, la nesfârșit.

ai fi fost melodia mea preferată
și nu te-aș fi uitat niciodată.
luna mi-ar fi cântat la ureche
iar eu aș fi trăit de parcă aș mai avea doar o zi cu tine.

dar, apoi, cu milă,
ți-aș fi eliberat mâna, să fii liber.
nu m-aș fi uitat înapoi,
trăind aceeași melodie, zi de zi,
până la nesfârșit.

lumea mea ar fi fost gri, iar tu,
tu ai fi dispărut spre neuitare,
la fel ca ochii tăi căprui.

te-aș fi uitat,
poate,
dar tot mi-aș fi amintit de tine,
în ultima zi, când mi-aș da duhul,
să te mai am o dată,
iar acea zi să se repete la infinit...

Toamna

LUCIAN GEVELEGIAN, POET

Pe câmpul larg, pământ arat,
Toamna-și așterne mantia de-aramă,
Sub cerul blând și liniștit,
Frunzele cad, dansând în ramă.

Vântul șoptește povești uitate,
În șoapte dulci de dor și vis,
Pământul, cald și îmbrățișat,
Își odihnește rodul promis.

Sub pașii mei, un drum tăcut,
Se-ntinde-n zare, nesfârșit,
În toamna asta, liniștit,
Găsesc un colț de infinit.

Oricât ne-am chinui să facem curat
în inimile noastre
vor arăta ca și un grajd neprimitor și rece
și un ungher va fi ca ieslea
din Betleemul cel îndepărtat.
Primiți-L totuși, nu-L lăsați să plece!

A Lui va fi slava acolo în cerurile preaînalte
și pace în ungherul nostru
vom avea din plin
și vom găsi că nu există sfârșit
pentru ceea ce păstrezi în inimă,
doar să fie divin!

Grăbiți-vă, mai e puțin și vine
pregătiți-vă inimile:
ca iesle, ca palat, ca templu-al Duhului Sfânt
ca dragoste ce n-a avea sfârșit
și vom avea și pace și slavă
fiindcă-ntr-un ungher am păstrat pân'la
capăt
pe Pruncul Sfânt!

**„Curajul este teama
care își face rugăciunea!”
Paulo Coelho**

„ÎMPREUNĂ PRINDEM CURAJ”

PROF. LAURA-MARIA MUNTENIȚA
LICEUL SPECIAL „SFÂNȚA MARIA”ARAD

Ministerul Educației a aprobat prin ordinul nr. 6.631/10.11.2023 Programul de prevenire a violenței și infracțiunilor în mediul școlar „ÎMPREUNĂ PRINDEM CURAJ”. Programul are atât un scop preventiv, cât și unul de remediere pentru problemele de adaptare ce pot apărea în viețile copiilor de vârstă școlară. Prin acest proiect ne propunem să facilităm dezvoltarea emoțională și socială a acestora prin dezvoltarea unor abilități de relaționare interpersonală, ridicarea stimei de sine, dezvoltarea creativității și îmbogățirea vocabularului.

Obiectivele programului sunt crearea unui climat sigur și suportiv; îmbunătățirea relațiilor dintre personalul școlii, elevi și familie; capacitatea elevilor în a raporta faptele de violență; îmbunătățirea abilităților sociale și emoționale ale elevilor; cât și conștientizarea consecințelor asociate săvârșirii faptelor de violență și a infracțiunilor. Activitățile acestui program sunt dedicate dezvoltării capacității elevului de a se cunoaște și de a-și exprima într-o manieră pozitivă interesele, aptitudinile, trăirile personale, abilitățile de relaționare și comunicare.

Printre beneficiarii acestui program, în acest an, se numără și Liceul Special „Sfânta Maria” Arad. Astfel, în perioada noiembrie–decembrie s-au desfășurat diverse activități cu scopul de a promova empatia, cooperarea și respectul reciproc între elevi. Atelierele tematice, jocurile de rol, dezbaterile și sesiunile de consiliere au avut menirea de a-i ajuta pe copii să identifice emoțiile, să comunice mai eficient și să găsească soluții pașnice în situații tensionate.

Elevii au fost implicați activ în exerciții de autocunoaștere și activități de grup în care au învățat cum să ofere și să primească feedback pozitiv, cum să gestioneze conflictele și cum să își exprime sentimentele fără a recurge la agresivitate. Un moment important al programului l-a constituit realizarea unor postere, colaje și mesaje motivaționale create chiar de elevi, toate ilustrând ideea că fiecare copil are dreptul la siguranță, sprijin și înțelegere. Prin aceste activități creative, elevii au reușit să transmită colegilor lor că respectul, empatia și toleranța sunt valori esențiale într-o comunitate școlară sănătoasă.

Prin acest demers, Liceul Special „Sfânta Maria” Arad demonstrează că prevenirea violenței începe cu pași mici, dar constanți, și că atunci când elevii, profesorii și părinții acționează împreună, rezultatele sunt cu adevărat remarcabile. Programul continuă și în acest an școlar, cu încrederea că tot mai mulți copii vor alege să fie prieteni, nu agresori.

*Activitatea „Poveste în cerc! Alege corect!”
din cadrul Programului „Împreună prindem curaj”*

Copiii din cadrul Liceului Special „Sfânta Maria” au descoperit puterea alegerilor bune prin joc, poveste și reflecție. În cerc, fiecare voce a fost auzită, fiecare idee a fost apreciată, iar împreună am învățat că deciziile corecte ne apăsă și ne dau încredere. Prin construirea colaborativă a unei povești în cerc, elevii au învățat să

coopereze, să gestioneze situații conflictuale, să manifeste gândire creativă și să reflecteze asupra propriilor comportamente și asupra modului în care acestea influențează relațiile cu cei din jur.

Activitatea a fost coordonată cu profesionalism și dăruire de către profesorii Baba Carina, Cserei Păunescu Mădălina și Iovu Mihaela și a avut ca scop formarea unei atitudini responsabile și empatică în rândul elevilor, contribuind la prevenirea comportamentelor negative și la consolidarea unui mediu școlar sigur

Împreună, pas cu pas, creștem curajul și luptăm împotriva violenței!

„Ziua fără etichete, emoții și stare de bine în școala mea!”

De curând, la școală, am ales să lăsăm deoparte etichetele și prejudecățile și să ne concentrăm pe ceea ce contează cu adevărat: emoțiile noastre, bunătatea și starea de bine. ❤️

În cadrul Programului „Împreună prindem curaj”, elevii au participat la activități care i-au ajutat să se descopere, să se exprime liber și să se simtă în siguranță. Am vorbit despre emoții, am lucrat în echipă, ne-am încurajat unii pe alții și am învățat cât de important este să ne respectăm unii pe alții.

- 🎨 Am creat mesaje pozitive
- 🤝 am împărtășit experiențe
- 😊 am construit împreună o atmosferă caldă și prietenoasă

**„Cunoscând istoria, eroii, tradiția, ne
facem mai sociabili, mai altruști, mai
iubitori de om și viață!”**

Nicolae Iorga

PICĂTURA DE ISTORIE

Tratatule de la Arad (13–14 noiembrie 1918)

*Prof. Constantin Frățilă
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad*

 Locul: Arad

 Data: 13–14 noiembrie 1918

 Scopul: Discuții între Consiliul Național Român Central (condus de Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Aurel Lazăr etc.) și delegația guvernului maghiar condusă de **Oszkár Jászi**, despre situația Transilvaniei după prăbușirea monarhiei austro-ungare.

ORDINEA INTERVENȚIILOR

ȘTEFAN CICIO - POP

OSCKAR JIASZI

SUNT PREZENTAȚI MEMBRII DELEGAȚIEI MAGHIARE

IULIU MANIU

SUNT PREZENTAȚI MEMBRI DELEGAȚIEI ROMÂNE

IULIU MANIU DĂ CUVÂNTUL LUI OSCAR JIASZI

OSCKAR JIASZI

SANDOR VINCZE

DESZO BOKANYI

VASILE GOLDIȘ

DOCTOR LUDOVIC VARJASSY

IOSIF JUMANCA

VASILE GOLDIȘ

OSCKAR JIASZI

VASILE GOLDIȘ

IULIU MANIU

ZOLTÁN KÁROLYI

AUREL LAZĂR

IOAN FLUERAȘ

OSCKAR JIASZI

IULIU MANIU

VASILE GOLDIȘ

OSZKAR JASZI

Delegația maghiară ajunge la masa tratativilor. Cele două delegații se salută, apoi ia cuvântul de deschidere Ștefan Cicio Pop.

ȘT.C.-POP: Transmitem delegației maghiare un călduros bun venit în orașul nostru și dorim ca discuțiile noastre să se desfășoare într-un climat de bună înțelegere și respect reciproc.

OSCKAR JIASZI: Sunt bucuros de acest prim contact dintre democrația ungară și cea română. Vă rog să-mi permiteți să vă prezint delegația noastră.

Sunt prezentați membrii delegației maghiare

IULIU MANIU Mulțumim, iar cu acceptul dumneavoastră delegația noastră este constituită din:

Sunt prezentați membrii delegației române

Iuliu Maniu dă cuvântul lui Oscar Jiaszi

OSCKAR JIASZI: Mulțumim. Delegația pe care o conduc reprezintă un guvern revoluționar care nu mai este legat de vechea tradiție feudală. Guvernul condus de domnul Karoly a luat la cunoștință de nota ultimativă din 10 noiembrie a Consiliului Național Român Central. Guvernul Ungariei recunoaște autonomia teritoriilor locuite de românii, maghiarii și germanii din Transilvania și federalizarea Ungariei, dar recunoaște granițele existente.

SANDOR VINCZE: C.N.M.T. este de acord cu propunerile guvernului maghiar.

DESZO BOKANYI: Nu putem fi de acord cu dorințele exprimate în nota ultimativă a C.N.R.C.

VASILE GOLDIȘ: Revendicările românilor din Transilvania se regăsesc în idealul național al românilor care au fost pe acest pământ din cele mai vechi timpuri. Noi considerăm aceste adevăruri că sunt evidente prin ele însele.

DOCTOR LUDOVIC VARJASSY: Pe mine nu m-a surprins manifestul Consiliului Național Român Central, înțeleg pe deplin aspirațiile ideale ale românilor, deoarece și ungurii au cunoscut dominația străină a austrieilor.

IOSIF JUMANCA: Hotărârea este luată deja și este numai o chestiune de timp în afirmarea dreptului popoarelor la autodeterminare.

VASILE GOLDIȘ: Dorințele naționale ale românilor se regăsesc în manifestul „Către popoarele lumii”, elaborat de Consiliul Național Român Central și care a apărut în presa internațională și de care sunt convins că ați luat la cunoștință. În manifest spunem: „...ar trebui să ne luăm dreptul cu forța, dar oricât de hotărâți suntem să jertfim viața pentru libertatea națională... națiunea noastră se abține de la mijloacele barbare în reglementarea raporturilor dintre popoare, ci iată, protestează înaintea lumii întregi împotriva fărădelegii guvernului maghiar, care, și acum, încearcă a supune națiunea română dominațiunii străine și o împiedică de la constituirea sa în stat liber și independent. Anunțând popoarelor lumii această voință a sa, de a se desprinde de Ungaria, națiunea română din Ungaria și Transilvania invocă pe seama sa sprijinul lumii civilizate și geniul libertății omenești, declarând sărbătorește, că din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărâtă a pieri mai bine, decât a suferi mai departe sclavia și atârănarea (...) Națiunea română din Ungaria și Transilvania speră și așteaptă, ca în năzuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una voim a fi de azi înainte”.

OSCKAR JIASZI: Noi avem o nouă propunere care are avizul Consiliului Național Ungar și a guvernului Karoly:

-guvernarea orașelor și a tuturor județelor unde românii sunt majoritari;

- reprezentarea în guvernul ungar, inclusiv în compartimente ce privesc afacerile externe, economice, financiare, alimentare și de transporturi;
- menținerea cu titlu provizoriu a legislației în vigoare, schimbările urmând să se facă numai cu consimțământul Consiliului Național Român Central;
- preluarea funcționarilor publici în teritoriile locuite de români, cu excepția comițiilor guvernului;
- asupra minorităților se va aplica legea din 1868;
- C.N.R.C. garantează siguranța averii și cea personală și pentru nici un motiv guvernământul român nu va putea chema în ajutor armata din Regatul României;
- reprezentanții C.N.U. și C.N.R.C. vor forma un comisariat guvernamental pentru instaurarea unui nou regim;
- pentru rezolvarea problemelor controversate se formează un juriu de 5 membrii: 2 de la C.N.R.C, 2 de la C.N.U. și un reprezentant al guvernului;
- hotărârile prevăzute rămân valabile până la sfârșitul Conferinței de Pace, unde își vor pune de acord atitudinea”.

VASILE GOLDIȘ: Nu putem accepta propunerile dumneavoastră, mai ales ca ele vin într-un moment în care hotărârea a fost luată deja.

IULIU MANIU: Această decizie a noastră nu s-a luat sub influența prăbușirii Imperiului Austro-Ungar sau al dreptului de autodeterminare al popoarelor proclamat de președintele american Wilson, ea a fost luată de națiunea română din Transilvania de-a lungul a sute de ani de oprimare și sclavie.

ZOLTÁN KÁROLYI: Vă rog să nu grăbiți lucrurile. În Ungaria de azi nu mai este vorba de dominație, ci de fraternitate. Să rămânem împreună ca națiuni egale.

AUREL LAZĂR: Națiunea română nu mai poate rămâne supusă unui stat care timp de o mie de ani i-a refuzat drepturile. Destinul nostru este să trăim liberi alături de frații noștri de peste Carpați.

IOAN FLUERAȘ: „Poporul muncitor român e hotărât să urmeze pe frații din sate și să se unească cu România.”

OSCKAR JIASZI: În definitiv, ce vor românii?

IULIU MANIU: Rupere, dezlipire completă! Telies elsokodašt !

VASILE GOLDIȘ: Neacceptarea dorințelor exprimate de români de către guvernul maghiar determină încheierea tratatelor.

OSZKAR JASZI: Regret că nu ne-am putut înțelege. Vă doresc noroc în drumul pe care l-ați ales.

**„Cultura fiecărui popor reprezintă
un dar pentru lume!”
UNESCO**

**PĂDUREA MAGICĂ
BÜYÜLÜ ORMAN**

*Profesori din Turcia, oaspeți ai Liceului Special „Sfânta Maria” Arad,
printr-un proiect Erasmus+ dedicat educației speciale*

*Carina A. Baba
UZPR, Filiala „Ioan Slavici” Arad*

În perioada 6–10 octombrie 2025, Liceul Special „Sfânta Maria” Arad a primit vizita unei delegații de cadre didactice din Turcia, formată din Hüseyin Baykuş, Hatice Çifçi și Sultan Sümeyye Nur Taş, în cadrul proiectului Erasmus+ Learning Agreement, intitulat „*Teachers working special education school at different grades and teaching different school subjects*”.

Scopul principal al acestei vizite a fost schimbul de experiență și de bune practici în domeniul educației speciale, precum și dezvoltarea profesională a profesorilor implicați, printr-o colaborare internațională activă.

Pe parcursul săptămânii, oaspeții turci au participat la un program complex și interactiv, conceput pentru a le oferi o perspectivă amplă asupra sistemului educațional românesc și a metodelor utilizate în predarea și terapia elevilor cu cerințe educaționale speciale, dar și asupra diversității activităților desfășurate la nivelul liceului arădean.

Vizita a început luni, cu o prezentare a sistemului educațional din România, susținută de prof. Alina Grapini, urmată de o prezentare a școlii, activităților extrașcolare și proiectelor Erasmus+ implementate de instituție, realizată de prof. Carina Baba. Apoi, prof. Daniela Dihel i-a însoțit pe vizitatori într-un tur al școlii, oferindu-le ocazia de a observa activitățile de zi cu zi și de a interacționa cu elevii, accentul fiind pus pe laboratorul de industrie alimentară și pe atelierele de mecanică, unde prof. Mihaela Iovu, prof. Sorin Sauliuc și prof. Sorin Joandrea au desfășurat cu elevii activități practice interesante și utile.

Marti, programul a continuat cu activități terapeutice demonstrative, susținute de prof. Mădălina Cserei Păunescu, prof. Laura Muntenița și prof. Ramona Moț, care au prezentat atelierele „*Zaruri de poveste*”, „*Emoții*” și „*Terapii cognitiv-comportamentale*”. Acestea au subliniat importanța abordării integrate a procesului educațional în lucrul cu elevii cu nevoi speciale.

În zilele următoare, delegația a asistat la activități de prevenire a bullyingului și a consumului de droguri, realizate în parteneriat cu reprezentanți ai Poliției Române, precum și la lecții demonstrative susținute de prof. Teodora Cazan și prof. Victor Vancu, care au evidențiat metode moderne și interactive de predare.

Joi, atmosfera a devenit mai dinamică, odată cu activitățile sportive și recreative: concursuri, exerciții de cățărare și plimbări cu biciclete tandem, coordonate de prof. Mariana Crișan și prof. Daniel Bărbosu. De asemenea, oaspeții au urmărit o scenetă de teatru educativă, „*De ce e bine să știi matematică?*”, pusă în scenă de prof. Cristian Dan, care a adus un plus de umor și creativitate programului.

Ultima zi a fost dedicată descoperirii patrimoniului cultural și turistic al Aradului, printr-un tur ghidat la muzee și obiective importante ale orașului, coordonat de prof. Constantin Frățilă.

Toate aceste activități au fost susținute de directorul școlii, prof. Maria Porușnicu.

Pe tot parcursul săptămânii, activitățile s-au desfășurat sub coordonarea doamnei prof. Daniela Mariana Dihel, director adjunct, și a doamnei prof. Alina Grapini, translator al delegației.

Această vizită Erasmus+ a reprezentat nu doar o experiență profesională valoroasă, ci și o punte de legătură culturală și umană între cadrele didactice din România și Turcia, demonstrând că prin empatie, inovație și colaborare internațională, educația specială poate deveni un model de incluziune și solidaritate.

Poveste creată de elevii din clasa a XI-a Liceu, LSSM Arad, coordonați de prof. Mădălina Cserei Păunescu. Colaboratori speciali: Hüseyin Baykuş, Hatice Çifçi și Sultan Sümeyye Nur Taş, din Turcia.

Zarurile au fost aruncate: lanternă, palmier, floare, muzică/cântec, cheie, ploaie, lupă/a căuta, rachetă/navă spațială, pește...

Era o seară de toamnă. Câțiva adolescenți se plimbau prin pădure. Nu erau speriați, deoarece s-au mai plimbat pe acolo și, în plus, aceasta se afla în apropiere de casele lor. Aveau lanterne, deoarece se lăsa întunericul: venise toamna și se făcea întuneric mult mai repede decât până atunci.

Ceea ce era cu adevărat interesant la pădurea lor, pădure de salcâm în toată regula, era un copac atipic, care nu prea avea ce căuta acolo: la marginea pădurii lor crescuse un adevărat palmier. Era cu totul și cu totul deosebit, dar acest lucru le plăcea cel mai mult la el.

Lângă palmier, crescuse și o floare, tot din categoria florilor rare, fiindcă știa să cânte. O floare cântăreață. O floare care nu cânta oricând, oricum, ci numai atunci când se apropiau ei, acești tineri prietenoși și veseli ca zilele de primăvară. O floare care cânta de bucurie.

Evident, un lucru frumos și bun atrage după sine un alt lucru frumos și bun. Mai bine zis... o zână. O zână s-a apropiat de ei, de palmierul lor, de floarea lor cântăreață. Și, fiindcă era în toane bune, le-a dăruit o cheie magică. Zânele întotdeauna au la îndemână câte un dar. De data aceasta, le-a dăruit tinerilor noștri o cheie magică, de la o ușă magică, de la o cameră magică, de la o casă magică, dintr-un loc magic...

Pe lângă că era întuneric, mai începuse și ploaia. Normal! Toamna și ploile merg mână în mână. Adolescenții nu s-au speriat de câteva picături de ploaie. Au decis să pornească chiar atunci în căutarea locului magic, în care se afla casa magică, în care era o cameră magică, ce avea o ușă magică, ce se deschidea, desigur, cu o cheie magică, cheie care se afla, evident, la ei... deoarece le-a dăruit-o o frumoasă zână...

Drumul greu, plin de obstacole, plin de bălți, de mușuroaie, de pietre... drum forestier, ce mai! Dar adolescenții mergeau cu curaj înainte. Atenți la tot ce se întâmplă în jur. La un moment dat, în fața lor se ivi o movilă mai mare... parcă a scormonit cineva pământul chiar în acea seară. Au încercuit, strategic, movila și au rămas uimiți când au constat că drumul lor a ajuns la final: au găsit locul magic, în care se afla casa magică... care era deschisă... fiindcă în casă era și o cameră magică, încuiată, care putea să fie deschisă cu cheia magică pe care o aveau ei... în jur mirosea a hârtie, a cărți... dar...

...Nu au apucat să deschidă ușa camerei, pe care o bănuim a fi o bibliotecă, din cauza mirosului de cărți proaspăt tipărite, care se simțea peste tot, că în apropiere au văzut aterizând o navă spațială. S-au ascuns după movilă. Din navă au coborât câțiva extraterestri. Aduceau cu ei un pește imens, pe care intenționau să îl prepare la grătar. Ceea ce au și făcut. Au pregătit grătarul, lemnele... au pregătit peștele și l-au gătit. Chiar și ploaia s-a oprit, ca să nu le stingă focul. Oricum, la masă au fost invitați și tinerii noștri aventurieri care i-au spus zânei, peste o vreme, când s-au întâlnit cu ea ca să îi înapoieze cheia de la bibliotecă, că a fost cel mai delicios pește pe care l-au mâncat vreodată.

Story dice... Alea iacta est...

The Magic Forest...

A story created by students from the 11th grade of the High School, LSSM Arad, coordinated by Professor Mădălina Cserei Păunescu. Special collaborators: Hüseyin Baykuş, Hatice Çifçi and Sultan Sümeyye Nur Taş, from Turkey.

The dice were rolled: flashlight, palm tree, flower, music/song, key, rain, magnifying glass/to search, rocket/spacehip, fish...

It was an autumn evening. Several teenagers were walking through the forest. They were not scared, because they had walked there before and, moreover, it was near their houses. They had flashlights, because darkness was falling: autumn had come and it was getting dark much faster than before.

What was really interesting about their forest, a regular acacia forest, was an atypical tree, which had no real place there: a real palm tree had grown on the edge of their forest. It was completely and utterly special, but that was what they liked the most about it.

Next to the palm tree, a flower had also grown, also from the category of rare flowers, because it knew how to sing. A singing flower. A flower that did not sing at all times, anyway, but only when they approached, these friendly and cheerful young people like spring days. A flower that sang with joy.

Obviously, a beautiful and good thing attracts another beautiful and good thing. Or rather... a fairy. A fairy approached them, their palm tree, their singing flower. And, because she was in a good mood, she gave them a magic key. Fairies always have a gift at hand. This time, she gave our young people a magic key, from a magic door, from a magic room, from a magic house, from a magic place...

In addition to the fact that it was dark, it had also started to rain. Naturally! Autumn and rain go hand in hand. The teenagers were not scared by a few drops of rain. They decided to set off right then in search of the magical place, where the magical house was, where there was a magical room, which had a magical door, which opened, of course, with a magical key, a key that was, of course, with them... because a beautiful fairy gave it to them...

The difficult road, full of obstacles, full of puddles, slush, stones... forest road, what the heck! But the teenagers bravely walked forward. Paying attention to everything that was happening around. At some point, a larger mound appeared in front of them... as if someone had dug up the ground that very evening. They strategically circled the mound and were amazed when they realized that their path had come to an end: they found the magical place, where the magical house was located... which was open... because in the house there was also a magical room, locked, which could be opened with the magic key they had... the whole place smelled of paper, of books... but...

...They didn't have time to unlock the door of the room, which we suspect to be a library, because of the smell of freshly printed books, which was felt everywhere, when they saw a spaceship landing nearby. They hid behind the mound. Several aliens came down from the ship. They were bringing with them a huge fish, which they intended to prepare on the grill. Which they did. They prepared the grill, the wood... they prepared the fish and cooked it. Even the rain stopped, so as not to put out their fire. Anyway, our young adventurers were also invited to the table and told the fairy, after a while, when they met with her to return the library key, that it was the most delicious fish they had ever eaten.

LSSM Arad Lisesi 11. sınıf öğrencilerinin, Profesör Mădălina Cserei Păunescu koordinatörlüğünde oluşturduğu bir hikayedir. Özel işbirlikçiler: Türkiye'den Hüseyin Baykuş, Hatice Çifçi ve Sultan Sümeyye Nur Taş.

Atılan zarlar şunlardı: el feneri, palmiye ağacı, çiçek, müzik/şarkı, anahtar, yağmur, büyüteç/arama, roket/uzay gemisi, balık...

Bir sonbahar akşamıydı. Birkaç genç ormanda yürüyordu. Korkmuyorlardı, çünkü daha önce de yürümüşlerdi ve üstelik evlerine yakındı. Hava karardığı için yanlarında el fenerleri vardı. Sonbahar gelmişti ve hava öncekinden çok daha hızlı kararıyordu.

Sıradan bir akasya ormanı olan ormanlarında gerçekten ilginç olan şey, orada olmaması gereken, alışılmadık bir ağaçtı, ormanlarının kenarında gerçek bir palmiye ağacı büyümüşü. Tamamen ve bütünüyle özeldi, ama en çok sevdikleri de buydu.

Palmiye ağacının yanında, o da nadir çiçekler kategorisinden bir çiçek büyümüşü, çünkü şarkı söylemeyi biliyordu. Şarkı söyleyen bir çiçek. Her zaman şarkı söylemeyen, ancak sadece ilkbahar günleri gibi arkadaş canlısı ve neşeli olan bu genç insanlar yaklaştığında şarkı söyleyen bir çiçek. Neşeye şarkı söyleyen bir çiçek.

Açıkçası, güzel ve iyi bir şey başka bir güzel ve iyi şeyi çeker. Ya da daha doğrusu... bir peri. Bir peri onlara, onların palmiye ağacına, onların şarkı söyleyen çiçeğine yaklaştı. Mutlu olduğu için onlara büyü bir anahtar verdi. Perilerin her zaman ellerinin altında bir hediyesi vardır.

Bu kez, gençlere büyü bir yeri, büyü bir evi, büyü bir odayı veya büyü bir kapıyı açan büyü bir anahtar verdi...

Havanın kararmasının yanı sıra, bir de yağmur yağmaya başlamıştı. Doğaldı! Sonbahar ve yağmur el ele gider. Gençler birkaç damla yağmurdan korkmadılar. Hemen o an, kendilerinde olan bir anahtarla açılabilen büyü bir kapısı olan, büyü bir odanın bulunduğu, büyü bir evin olduğu, büyü yeri aramaya koyulmaya karar verdiler... Çünkü o anahtarı onlara güzel bir peri vermişti...

Zorlu yollar, engeller, su birikintileri, çamur, taşlarla dolu... Orman yolu işte! Ama gençler cesurca ilerlediler. Etraflarında olan her şeye dikkat ederek. Bir noktada, önlerinde daha büyük bir tümsek belirdi... sanki biri toprağı o akşam kazmış gibi. Tümseğin etrafından dikkatlice dolandılar ve yollarının sona erdiğini fark ettiklerinde şaşırıldılar. Büyü evin bulunduğu büyü yeri bulmuşlardı ama bu ev açıktı. Evin içinde, sahip oldukları sihirli anahtarla açılacak, kilitli büyü bir oda da vardı. Her yer kağıt, kitap kokuyordu. Odanın, her yerde hissedilen taze basılmış kitap kokusundan dolayı bir kütüphane olduğundan şüphelendiler...

Kapısını açmaya vakit bulamadılar, çünkü yakınlarına bir uzay gemisinin indiğini gördüler. Tümseğin arkasına saklandılar. Gemiden birkaç uzaylı indi. Yanlarında ızgarada pişirmeyi düşündükleri kocaman bir balık getiriyorlardı. Nitekim öyle de yaptılar. Izgarayı, odunları hazırladılar. Balığı hazırladılar ve pişirdiler. Hatta mangallarını söndürmemek için yağmur bile durdu. Her neyse, genç maceracılarımız da masaya davet edildi ve bir süre sonra kütüphane anahtarını geri vermek için periyle buluştuklarında, periye bunun şimdiye kadar yedikleri en lezzetli balık olduğunu söylediler.

Traducere în turcă: Prof. Hüseyin Baykuş, Turcia

**„Citește! Doar citind mereu, creierul tău
va deveni un laborator nesfârșit de idei!”**

Mihai Eminescu

RECENZII

*„Aradul eroic”, nr. 7/2025, ediție specială:
„Regina Maria – 150 de ani de frumusețe, curaj și moștenire națională”,
editată de ANCERM Arad, Filiala Județeană „Detașamentul Păuliș”*

Carina A. Baba, UZPR, Filiala „Ioan Slavici” Arad

Motto: „Și ne privim față în față, poporul meu și eu...”

Străina venită de peste mări nu mai era străină. Era a lor.” Regina Maria a României

Numărul 7 al revistei „Aradul eroic” (noiembrie, 2025) reprezintă o apariție editorială dedicată Reginei Maria a României, în contextul împlinirii a 150 de ani de la nașterea sa (1875–2025). Publicația editată de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Arad „Detașamentul Păuliș” își asumă o dublă misiune: aceea de comemorare istorică și de educație civică și patriotică.

Revista continuă direcția sa consacrată — aceea de a aduce în conștiința publicului arădean teme ale eroismului și memoriei istorice — dar această ediție se distinge prin structurarea unui amplu portret al suveranei care a influențat decisiv destinul României moderne.

Revista se deschide cu editorialul colonelului (rtr.) Marcel-Sorin Lucaciu, redactor șef al revistei, intitulat sugestiv „Am România în gând, inimă și suflet. Maria – Regina ortodoxă a României”. Textul propune o sinteză istorică și spirituală, amintind nu doar momentele definitorii din biografia reginei – participarea la război, refuzul semnării păcii de la București, rolul diplomatic de la Paris – ci și convertirea sa la ortodoxie (1926), interpretată ca un gest de deplină integrare în ethosul românesc. Col. (rtr) Marcel-Sorin Lucaciu îmbină tonul istoric cu cel moral, transformând portretul reginei într-un model de curaj. Editorialul conferă întregului număr o unitate ideatică.

Secțiunile următoare continuă această viziune: „Portretul Reginei Maria între sânge regal britanic și destin românesc” reia pasaje din „Povestea vieții mele”, ilustrând umanitatea reginei prin propriile cuvinte.

Simona Roman, în articolul „Regina Maria – model și sursă de inspirație”, conturează imaginea suveranei ca simbol al leadershipului feminin, al eleganței și al viziunii politice, folosind citate din Nietzsche și Nicolae Iorga pentru a ancora portretul în valori morale și estetice.

Dănuț Hălălișan oferă un text de factură istorică, riguros documentat, despre dimensiunea europeană a Reginei Maria, punând accent pe contribuțiile sale diplomatice și culturale. El surprinde dubla identitate a Reginei Maria – europeană și românească – și descrie modul în care aceasta a știut să convertească privilegiul dinastic în responsabilitate națională.

Mihai Handaric, în studiul „Regina Maria a României între privilegiile și responsabilități”, aduce un unghi teologic și etic, interpretând destinul Reginei prin prisma relației dintre har și datorie, între autoritate și slujire. Textul se remarcă prin inserția citatelor biblice și prin încercarea de a oferi o lectură spirituală, echilibrată și modernă.

Adrian-Vasile Tanchiș, inspector școlar, semnează un eseu cu tonalitate umanistă – „Ecolul unei regine care continuă să inspire generațiile tinere” – prin care revista își extinde publicul spre zona educațională. Textul are valoare formativă și retorică, îndemnând tinerii să regăsească în exemplul reginei un model de autenticitate și implicare.

În secțiunea „Viața personală” și apoi în „Iconografie și patrimoniu”, Costel Sanfira semnează două articole complementare: „Moartea Reginei Maria a României – ultima romantică” și „Regina Maria a României – talentată scriitoare”. Primul text are o tonalitate elegiacă și documentară, evocând ultimele zile ale suveranei prin citate din „Însemnări din ultima parte a vieții”. Costel Sanfira descrie cu finețe decăderea fizică a reginei, dar și demnitatea cu care ea a transformat suferința în artă a seninătății. În al doilea studiu, „Regina Maria – talentată scriitoare”, autorul realizează o incursiune amplă în opera literară a reginei, de la „Țara mea” și „Visătorul de vise” până la „Povestea vieții mele”. El o definește drept o creatoare completă, pasionată de pictură, artă decorativă, arhitectură și literatură.

Articolul „Regina Maria 150. De la flori de portocal... la maci și crini regali”, semnat de Florica R. Căndea se remarcă prin sensibilitatea poetică și prin recursul la simbolurile florale ca metafore ale destinului feminin

și regal. Autoarea – cunoscută pentru rafinamentul textelor sale monografice – propune o lectură originală a personalității reginei, articulată între estetică și spiritualitate. Florica R. Cândea reconstituie itinerarul afectiv al Reginei Maria prin prisma corespondenței și a memoriilor, identificând în florile sale preferate (crinii, macii, irișii, liliacul) coduri ale feminității, suferinței și jertfei.

Un aspect aparte al revistei îl constituie includerea a două picturi originale, realizate special pentru această ediție a revistei „Aradul eroic” de către artistul arădean Alfred Hamm. Prima lucrare, intitulată simplu „Regina Maria a României” se distinge prin compoziția sa simbolică, dominată de cele trei culori fundamentale – roșu, galben și albastru – care structurează vizual portretul. Aceste tonuri nu sunt doar un artificiu cromatic, ci o triplă metaforă: roșul evocă jertfa și curajul reginei în timpul războiului, galbenul – lumina spirituală și noblețea interioară, albastrul – credința, loialitatea și liniștea unei conștiințe regale împăcate cu destinul. Prin aceste culori, artistul reușește să transpună în imagine chiar esența tricolorului românesc, făcând din chipul reginei o sinteză vizuală a identității naționale. Cea de-a doua pictură explorează dimensiunea folclorică a sufletului reginei. Alfred Hamm o reprezintă pe regina Maria într-un cadru de inspirație rurală, înconjurată de motive tradiționale românești, care trimit la dragostea profundă a reginei pentru arta populară și pentru frumusețea satului românesc. Pictura valorifică armonia dintre regalitate și simplitatea tradiției, pe care însăși Regina Maria o cultiva prin portul popular, arhitectura de la Balcic și prin scrierile sale.

Articolele sunt completate de numeroase ilustrații documentare, reproduse din colecții publice (Fototeca MNIR, National Portrait Gallery, surse digitale) și de citate atent alese din memorialistica reginei.

Tematic, revista reușește să construiască un arc narativ și simbolic al destinului Reginei Maria: feminitate – credință – patriotism – cultură – posteritate. Toate textele converg spre ideea unei regine-simbol, care transcende rolul monarhic și devine o figură fondatoare a conștiinței naționale.

Se remarcă și modul în care autorii arădeni reinterpretează imaginea reginei într-o cheie locală: prin asocierea cu valorile ANCERM („Cultul Eroilor”), prin raportarea la tradiția arădeană a memoriei Marii Uniri și prin accentul pus pe educația patriotică contemporană. Meritul principal este coerența tematică – aceea de a reda o imagine integratoare a Reginei Maria: femeie, mamă, suverană, scriitoare și simbol al solidarității românești.

În concluzie, numărul 7/2025 al revistei „Aradul eroic” constituie un omagiu adus Reginei Maria, dar și o pledoarie pentru continuitatea memoriei eroice în cultura română contemporană. El reușește să transforme un eveniment aniversar într-un prilej de reflecție asupra identității și valorilor naționale.

<https://online.fliphtml5.com/dmwjp/lkvh/...>

Carina A. Baba, UZPR, Filiala „Ioan Slavici” Arad

Numărul 65 al revistei „Gutenberg – Universul Cărții”, apărut de curând, reprezintă una dintre cele mai solide, coerente și relevante ediții publicate în cei 17 ani de existență ai revistei. Această ediție nu este doar o colecție de texte culturale, literare și istorice, ci un document identitar, o sinteză a activității unei redacții care funcționează ca un organism cultural transfrontalier, cu rădăcini arădene și ramificații în diaspora.

Unul dintre elementele fundamentale pe care ediția de față îl marchează este obținerea prestigiosului **Atestat al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România (UZPR)**. Acest fapt certifică nu doar un nivel jurnalistic solid, ci și maturitatea instituțională a revistei. Gutenberg primește astfel recunoașterea unui parcurs editorial de 17 ani, caracterizat prin rigoare, consecvență, continuitate și, mai ales, prin mobilizarea unei comunități culturale vaste.

Editorialul semnat de Florica R. Căndea este un text dens, confesiv. Autoarea urmărește evoluția revistei de la primele încercări modeste până la statutul actual, cu peste 3.500 de semnatori în decursul anilor.

În acest text se observă limpede spiritul comunitar care a susținut revista: colaboratori locali, diaspora, cadre didactice, istorici, cenacluri, profesioniști ai culturii. Editorialul funcționează ca prefață identitară, marcând nu doar istoria revistei, ci și legitimitatea obținerii Atestatului UZPR. Acesta este prezentat implicit ca o încununare a unui proces editorial de lungă durată.

Dialogul realizat de Iulia Pinteș cu elevul olimpic Andrei Faur este un text exemplar în privința ilustrării modului în care revista se raportează la formarea tinerilor. Interviuul îmbină elemente culturale și biografice, punând accent pe rolul profesorilor în formarea excelenței. Această secțiune accentuează direcția revistei spre promovarea educației, a performanței școlare și a modelelor care, în timp, devin repere ale comunității arădene.

Textele literare – poezii, colinde, evocări – ancorază numărul în atmosfera de iarnă a ediției. Colindul Elenei Voichița Suba sau „Poveste de Crăciun” de Daniela Ioana Bâscă oferă un cadru sensibil, orientat spre tradiție, spre mitologia rurală și spre memoria familială. Aceste texte nu sunt simple creații literare, ci elemente de continuitate culturală, reprezentând păstrarea unei tradiții care se transmite prin revistă la generațiile tinere.

Secțiunea istorică este una dintre cele mai consistente ale revistei și demonstrează caracterul academic al publicației.

Studiile lui Augustin Mureșan. Eseurile sale privind sigilografia („Hramul necunoscut...”, „Simboluri ale Preparandiei...”) sunt încadrate într-un stil științific de mare rigoare: aparat critic, surse arhivistice, analiză iconografică și concluzii clare. Ele reprezintă un aport real la istoriografia ecleziastică arădeană și arată profesionalismul cu care revista tratează temele istorice.

Contribuția lui Horia Truță. Biografia lui Volbură Poiană-Năsturaș este un excelent exemplu de recuperare culturală, un studiu sintetic, cu echilibru între narațiunea istorică și analiza literară.

„Pacea – cea mai frumoasă zeiță”, eseu semnat de Valeriu Ilica. Un text meditativ asupra ideii de pace, construit printr-o amplă incursiune în cultura europeană. Este unul dintre cele mai rafinate eseuri ale numărului.

Memorialistica lui Ioan Tuleu, „Amintiri din Epoca de Aur” oferă o voce necesară memoriei recente. Stilul sobru și mărturia directă dau consistență secțiunii dedicate perioadei comuniste.

Colaboratori de excepție – nucleul identitar al revistei. Unul dintre aspectele cele mai evidente ale revistei Gutenberg este forța colectivului editorial extins. În acest număr, anumite nume ies în evidență prin consecvență, profesionalism și aport tematic distinct.

Colaboratorii afiliați UZPR – pilonii de rigoare jurnalistică. Roxana Istudor - Jurnalist cu experiență, stil elegant și documentare impecabilă. Textele sale au un ton occidental, rafinat, aducând revistei credibilitate mediatică și un stil jurnalistic contemporan. Este una dintre vocile cele mai puternice ale revistei. Laurențiu Szemcovics - Cu o atenție deosebită pentru detalii și temeinicie, Laurențiu Szemcovics aduce analize culturale de consistență academică. Este una dintre prezențele esențiale care justifică certificarea UZPR a revistei. El impune standarde de claritate, rigoare și documentare.

În acest număr, revista Gutenberg, prin redactorul șef Florica R. Câdea, îi dedică regretatului Sorin Stanciu un omagiu profund și luminos, un text care reconstituie cu respect și delicatețe figura unui colaborator emblematic, a cărui voce critică, discretă și totodată fermă, a modelat profilul intelectual al publicației; evocarea scoate la lumină nu doar rigoarea profesională și eleganța morală ce i-au definit parcursul, ci și impactul său uman asupra comunității culturale, transformând memoria lui într-un reper al continuității și demnității în spațiul revistei.

Diaspora – dimensiunea transnațională a revistei. Unul dintre elementele distinctive ale revistei Gutenberg este rolul esențial pe care îl acordă diasporei culturale românești. Prezența colaboratorilor din Austria, Germania, SUA, Australia ș.a. transformă revista într-un spațiu intercultural viu. Daniela Gumann (Austria) – publică în paginile revistei texte delicate, profunde, în care sensibilitatea culturală se împletește cu observația lucidă asupra vieții românilor din diaspora. Anișoara Laura Mustețiu (Australia) are un stil limpede și analitic, aducând o valoare specială revistei prin perspectiva „de departe” din punct de vedere al spațiului, dar atât „de aproape” din punct de vedere al sufletului asupra românității și culturii. Renate Done (Austria) reprezintă o voce expresivă, atentă la detalii, de data aceasta traducând în limba germană poeme semnate de Florica R. Câdea și Carina A. Ienășel. Contribuția lui Marius Balo (SUA) se distinge prin concizie și profunzime, oferind un text limpede și viu, care aduce un plus de reflecție morală și echilibru intelectual întregului număr. Aceste voci nu sunt simple prezențe redacționale, ci repere identitare ale comunității Gutenberg. Ele demonstrează că revista este nu doar locală, ci globală, legând Aradul de capitalele culturale ale diasporei românești.

În concluzie – „Gutenberg-Universul cărții” 65/2025 reprezintă o ediție a maturității și certificării culturale, o ediție de vârf, un număr aniversar care funcționează ca carte de vizită instituțională a revistei. Prin complexitate, diversitate și profunzime academică, acest număr certifică vocația revistei de a fi un spațiu al memoriei culturale arădene.

<https://online.fliphtml5.com/dmwjp/lxky/>

INEDIT

Actorul Bogdan Bob Rădulescu – în vizită la Liceul Special „Sfânta Maria” Arad „Doar educația ne mai poate salva țara asta!”/1

EXTRAȘCOLARE

Cum reacționează copiii cu nevoi speciale la muzica clasică? O poveste despre ritm, emoții și descoperiri
Adrian-Vasile Tanchiș/4

Proiectele Erasmus +, modalitate de inter și intracunoaștere

Laura Orban/6

Copiii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES)

Mariana-Daniela Dihel/7

Jocul matematic la copiii cu CES

Mariana-Daniela Dihel/9

“Teachers, exhausted superheroes? It is time to work on us”, by Gregg Sotiropoulos

Alina Grapini/10

Poezia ca joc sau jocul poeziei. Perspective asupra creației dadaiste în context educațional

Florentina-Gina Uiegar/12

Educația religioasă incluzivă

Radu-Mihai Popoviciu/13

O programă de opțional

Simona Roman/15

Tipografia – O călătorie spre creativitate, responsabilitate și autonomie

Carmen-Angela Popovici/17

Educația morală: dimensiune fundamentală în dezvoltarea armonioasă a personalității școlarului mic

Cornelia Coman/19

REGINA MARIA

Secvență dintr-o activitate didactică, clasa a VII-a.

Laura Sabou/21

„Împreună dăruim zâmbete”

Elevii Liceului Special „Sfânta Maria” Arad la ediția a III-a a evenimentului caritabil

Carina A. Baba/27

Regina Maria a României: identitate artistică, discurs memorialistic și estetica puterii

Carina A. Baba/31

Regina Maria a României: pictură, literatură și memorialistică. Un destin creativ între culoare și cuvânt

Carina A. Baba/34

POVESTE

Buburuza timidă și curajul ascuns (din vol. Poveștile Veselinei)

Florina Bodea/37

Moș Crăciun... pe strada noastră

Ovidiu Nistora/38

POEZIE

Toma Enache/39

Emil Mureșan/39

Grațiana Ienășel/40

Lucian Gevelegian/41

Florina Bodea/42

ÎMPREUNĂ PRINDEM CURAJ

FII PRIETEN, NU AGRESOR!

Laura Muntenița/43

PICĂTURA DE ISTORIE

Tratatul de la Arad (13–14 noiembrie 1918)

Constantin Frățilă/46

PĂDUREA MAGICĂ

Profesori din Turcia, oaspeți ai Liceului Special „Sfânta Maria” Arad, printr-un proiect Erasmus+ dedicat educației speciale

Carina A. Baba/49

Zaruri de poveste... Alea iacta est... Pădurea magică.../50

Story dice... Alea iacta est... The Magic Forest.../51

Hikaye Zarları... Alea iacta est... (Zar Atıldı...) Büyülü Orman.../52

RECENZII

„Aradul eroic”, nr. 7/2025, ediție specială: „Regina Maria – 150 de ani de frumusețe, curaj și moștenire națională”/56

Gutenberg 65 – Cronica unui număr aniversar/58

CUPRINS/60

ARADUL EROIC

Nr. 7/2025

Regina Maria a României
150 de ani de frumusețe, curaj și moștenire

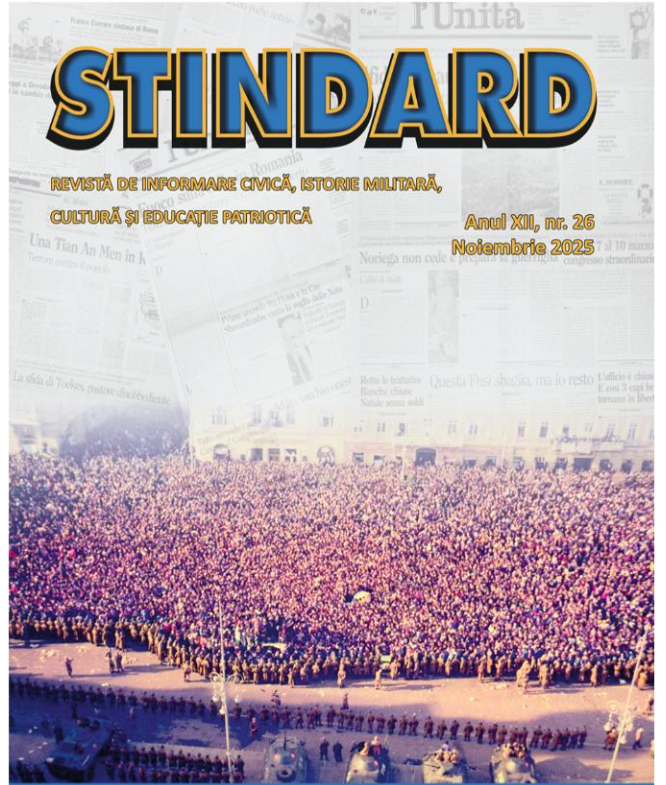
Revistă de informare, opinie și cultură editată de
ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ CULTUL EROILOR „REGINA MARIA”
Filiala Județeană Arad – „Detasamentul Păuliș”

STINDARD

REVISTĂ DE INFORMARE CIVICĂ, ISTORIE MILITARĂ,
CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE PATRIOTICĂ

Anul XII, nr. 26
Noiembrie 2025

FILIALA JUDEȚEANĂ „ZIRIDAVA” ARAD
A ASOCIAȚIEI NAȚIONALE A CADRELOR MILITARE ÎN REZERVĂ
ȘI ÎN RETRAGERE „ALEXANDRU IOAN CUZA”

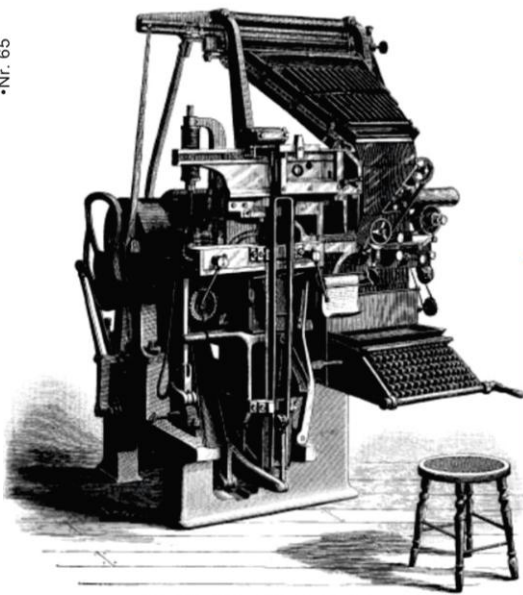

GUTENBERG

UNIVERSUL CĂRȚII

EDIȚIE ANIVERSARĂ 65

Anul XVII • Decembrie, 2025
•Nr. 65

www.edituragutenbergunivers.ro

